

Foaiia românească

Vineri
25 septembrie
1998

Anul I
Nr. 39

(Serie nouă)

Săptăminal al românilor din Ungaria ❖ Fondat în 1951 ❖ 8 pagini ❖ 20 forinți

Sărbătoare jubiliară

20 de ani de la înființarea Asociației românilor din Otlaca-Pustă

În seara zilei de 19 septembrie a.c., sala mare a Căminului cultural din sătulețul bichișean Otlaca-Pustă a fost arhiplină: printre câțiva otlăcani, cei 130 de oaspeți, sosiți din diferite localități, precum: Șiria, Medgyesegyháza, Gábortelep, Magyarbánhegyes, Chitighaz, Békéscsaba intrându-se cu ocazia unei serbări jubiliare, împlinindu-se două decenii de când funcționează în sat Asociația românilor din Otlaca-Pustă.

Festivitatea propriu-zisă a început prin cuvintele de salut adresate invitaților, de către Florica Godja, președinta Asociației, care pe scurt a trecut în revistă cele mai importante etape din istoricul Asociației, acțiunile mai însemnate realizate până acum. În această ordine de idei s-au evidențiat în primul rând reușitele excursii comune, relațiile permanente cu șirienii (cele două localități înfrățite întreținând legături continue), colaborarea cu cluburile din alte localități. Ca scop primordial al Asociației s-a amintit, printre altele: menținerea rădăcinilor strămoșești române, întărirea sentimentelor de identitate și a conștiinței de naționalitate; păstrarea și promovarea culturii populare; răspândirea și păstrarea tradițiilor cultural-folclorice specifice și, nu în ultimul rând, păstrarea și îmbogățirea limbii materne, care din păcate mai ales în rândul tineretului e vorbită din ce în ce mai puțin.

Punctul culminant al seratei l-a însemnat: inaugurarea festivă a drapelului Asociației, pe cadrul din lemn (pregătit și donat drept cadou de timplarul local Petru Árgyelán), fiind legate de acesta panglici de amintire din partea reprezentanților cluburilor din împrejurimi și a oaspeților. În această ordine de idei, au rostit câteva cuvinte de felicitare, printre alții: Florica Santău, președinta Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, Sándor Tóth, deputat în Parlament, Ioan Dorin Gurban, primarul orașului Șiria, Valentin Bot, directorul Căminului cultural din Șiria, primarul localității Miklós Szabó (fiind sărbătorit de cei prezenți cu ocazia zilei sale de naștere, împlinind tocmai în ziua respectivă 50 de ani), etc.

Partea „oficială” a programului a fost urmată de o cină comună, după care și-au dat concursul oaspeții șirieni, evoluând pe scenă cu succes deosebit dansatorii Ansamblului folcloric „Șiriana”, interpretând cu virtuozitate neobosită un mănunchi de dansuri populare românești. Frumosul program cultural-folcloric a fost urmat de un bal, (muzica fiind asigurată de orchestra din Șiria și Pustă), dans și voie bună până-n zori.

De la președinta Florica Godja am mai aflat, că Asociația acum are 51 membri, iar întrunirile (la care sosesc permanent 8-10 persoane mai în vârstă) se țin săptăminal în fiecare miercuri. În cadrul acestor după-mese cu caracter de club se vorbește românește, se „dapănă” amintirile din trecut, se comentează acțiunile de acum. În privința viitorului am aflat, că otlăcanii au planuri multe, din păcate bani – deloc. În anul acesta, de pildă, n-au obținut nici un forint prin concurs, doar din partea Primăriei comunale au fost sprijiniți cu 40.000 ft, iar de la U.C.R.U. au primit 12.000 ft. În legătură cu activitatea clubului pensionarilor de odinioară care s-a transformat pe parcurs în Asociația de azi am aflat despre munca neostenită a câtorva activiști, precum: soții Paulik, Kálmán Faragó sau membrii fondatori: Ana Botaș, Imre Csatlós.

Cum își amintește de anii trecuți, Ana Botaș, mi-a răspuns în limba română, cam așa:

– Sînt româncă din Chitighaz, măritată aici la Pustă, unde locuiesc de 40 de ani. Mult am lucrat pentru cultura de aici. Din '68, pînă-n '88 am condus Clubul pensionarilor – am ținut întruniri, am făcut lucru de mîna, am sărbătorit zile onomastice, am umblat să-nvățăm copiii să-nvețe dansuri populare... Doamne, mult ne-am zotronit: „Un pas înainte, unu-napoi...”. Ce mult am lucrat împreună cu bace Gheorghe Otlăcan, Béla Szabó, Petru Árgyelán, Misi Vigyikán, cu profesoara Marika Paulik și cu alții!... Tare ne-o plăcut să facem toate aștea pentru sat... Cu amintirile pînă dimineața n-aș găta. Dar acum sînt pensionară și am fost grav bolnavă... Însă dacă se organizează ceva, încerc să particip și să dau o mîna de ajutor, cît mă țin puterile...

Cele povestite de nană Anuță, mi-au trezit interesul. Cu cîtă însuflețire și modeste mi-a vorbit despre anii petrecuți cu această activitate... În drum spre casă, cele auzite m-au pus pe gînduri, și m-au determinat ca curînd să revin la Otlaca-Pustă, s-o întreb mai amănunțit despre ceea ce a făcut pentru românimea de aici...
– E. Bányai –

Ziua Culturală a Românilor din Ungaria

Conform deciziei Prezidiului Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria, Ziua Culturală a Românilor din Ungaria se organizează în acest an în ziua de sîmbătă, 26 septembrie a.c. la Chitighaz.

Ideea de bază a inițiatorilor a fost încă de la început organizarea unei zile de prezentare a valorilor cultural-artistice ale minorității noastre, asigurîndu-se și un bun prilej de întîlnire a oamenilor.

Ca prim moment din programul Zilei Culturale din acest an va figura festivitatea de inaugurare a noului sediu din Giula al Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria. După cuvintele festive rostite de dr. Toso Doncsev, noul președinte al Oficiului pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria, un sobor de preoți, în frunte cu Vic. Stvr. Pavel Ardelean va sfinți clădirea reprezentativă din colțul străzii Eminescu.

Programul Zilei Culturale propriu-zise va continua apoi, la Chitighaz, unde își vor prezenta programele culturale formațiile înscrise în desfășurarea Zilei. (j)

Din programele Centrului Cultural al României la Budapesta

La deschiderea stagiunii de programe la Centrul Cultural al României, pe data de 24 septembrie orele 18, va avea loc vernisajul unei expoziții de artă plastică organizată împreună cu Muzeul Județean Brașov.

În perioada imediat următoare, în ziua de 15 octombrie vom vernisa Expoziția celor mai frumoase lucrări ale absolvenților din 1998 de la Institutul de Artă Decorativă din Budapesta. La sfîrșitul lunii octombrie vom sărbători Bicentenarul Teatrului din Oradea. Vor fi prezente ambele secții. Secția română și-a anunțat participarea cu spectacolul *Ce facem cu violoncelul de Matei Vișniec*.

Pe 30 octombrie vom avea un concert organizat în colaborare cu Uniunea de Creație Interpretativă a Muzicienilor din România. Va cînta soprana Bianca Luigia Manoleanu, acompaniată la pian de pianistul Remus Manoleanu.

Avem în plan, pentru octombrie sau început de noiembrie, lansarea volumului de ESEURI românești în editarea *Editurii Balassi*, în prezența câtorva dintre autorii volumului.

În zilele de 12-13 noiembrie vom găzdui spectacolul *Teatru instrumental* compus de Nicolae Brînduș, în regia lui Alexandru Tocilescu, spectacol produs de Centrul de Proiecte al Capitalei României – ARCUB.

Pe 24 noiembrie, în colaborare cu Teatrul ODEON, din București, vom găzdui spectacolul recital *Maria Tănase* în interpretarea actriței Adriana Trandafir.

Vom mai avea o *Expoziție de fotografii* a artiștilor fotografi din Tîrgu-Mureș. Asociația aniversînd în anul acesta 45 de ani de la înființare. Mai pregătim și o altă *Expoziție Foto* cu lucrările unui diplomat american, Thomas Morow, de la Ambașada S.U.A. din Budapesta, intitulată *ROMÂNIA văzută de un american*.
Ana Scarlat
Dir. adj.

În pragul noilor alegeri locale:

Succesele, greutățile, problemele activității din cei patru ani

După adoptarea, în anul 1993, a *Legii privind Drepturile Minorităților Naționale și Etnice din Ungaria*, la alegerile locale din 1994 au fost alese – în conformitate cu Legea – și autoguvernările minoritare. În acele localități (sate, comune și orașe) în care trăiesc și cetățeni de naționalitate română, alegerile s-au soldat cu succes, înființându-se în total 12 autoguvernări minoritare locale. Peste câteva săptămâni, mai exact, la 18 octombrie a.c., în Ungaria vor avea loc noi

alegeri locale și, evident, și minoritare, expirând mandatul autoguvernărilor alese cu patru ani în urmă.

Acum, în pragul noilor alegeri, ne-am adresat reprezentanților autoguvernărilor minoritare românești, cu scopul de a afla răspuns la întrebările de mai jos. În acest fel dorim să dăm publicității rezultatele obținute, problemele cu care s-au confruntat autoguvernările minoritare în cursul celor patru ani lăsați în urmă.

1. Care au fost țelurile primordiale pe care autoguvernarea și le-a trasat la începutul ciclului electoral? Cum a reușit sau nu realizarea acestora?

2. Cum considerați procesul formării relațiilor dintre autoguvernare și organizațiile civile din localitate? A reușit consolidarea coeziunii românimii din localitate? Dacă da: cum și în ce mod, dacă nu: de ce?

3. Cum apreciați activitatea A.Ț.R.U. în general și respectiv relația autoguvernării minoritare locale cu cea pe țară în special?

Petru Cîmpian

(Seghedin)

1. Cu înființarea Autoguvernării minorității române locale am dorit să asigurăm pentru cetățenii de origine română din Seghedin și împrejurimi condițiile juridice și financiare, înlesnind astfel cunoașterea cât mai bună a membrilor acestei etnie și păstrarea identității lor de neam. Conform planurilor și țelurilor sus-amintite, la Seghedin au devenit tradiționale seratele organizate de Sfântul Nicolae, participarea la anumite manifestări culturale dar și religioase a corurilor din Giula și Bătania. În acești trei ani am primit vizita reprezentanților românilor din Otlaca-Pustă, Bătania și Budapesta. La inițiativa comunității noastre românești se depun în fiecare an, la 14 iulie, împreună cu Primăria orașului jerbe de flori la placa comemorativă Bălcescu-Kossuth, precum și la toate manifestările comune ale celor două orașe înfrățite – Seghedin, respectiv Timișoara – localnicii români au un rol de frunte. La Catedra de Limbă și Literatură Română s-a organizat un colocviu științific, urmat apoi – cu un

an în urmă – de prima întâlnire a foștilor studenți ai acestei catedre. Comunitatea noastră a contribuit atât la organizarea, cât și la finanțarea taberelor biblice pentru copii. S-a încetățenit și tradiția balului românesc la Seghedin, precum și redactarea și publicarea revistei „Conviețuirea – Együttélés”. Ca dovadă a bunelor noastre legături cu românii cenădeni am invitat la Seghedin școlarii din Cenadul Unguresc la mai multe spectacole organizate în limba română de către Teatrul de Păpuși din Timișoara. În fiecare an și comunitatea noastră românească a contribuit la reușita Zilei Minorităților din Seghedin.

2. La Seghedin românimea s-a grupat în mare parte în jurul Catedrei de Română și a celor două redacții românești din cadrul mass-mediei electronice. Atât Asociația Culturală a Românilor din Seghedin, cât și Autoguvernarea – formată din membrii organizațiilor sus-amintite – au avut, deci un același nucleu, comun. În ultima vreme însă acestui nucleu i s-a atașat și un grup considerabil de români stabiliți în cursul ultimilor ani la Seghedin. Ca o încoronare a acestui proces se poate considera năzuința întregii românimi

din oraș de a-și forma o parohie ortodoxă, care în acest ciclu de trei ani s-a și realizat. Cu contribuția Primăriei, românimea din Seghedin a ajuns în posesia unei clădiri, unde în viitorul apropiat se va amenaja o capelă și un loc de întâlnire a tuturor românilor din oraș. De altfel, unitatea românilor poate fi demonstrată și prin apariția și – susținerea cu un efort eroic – a revistei comunității, dar, de exemplu, și prin aceea întâlnire, care în vara acestui an a avut loc în curtea casei consulului general al României la Seghedin.

3. Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria poate fi considerată ca o armată fără ostași. Locul și competența ei nu a fost definită. La problemele majore ale comunității noastre – învățămînt, păstrarea tradițiilor, stadiul avansat al pierderii limbii, dominanța intereselor personale, care duc la o dezbinare totală a neamului nostru – n-a reușit să dea nici un răspuns satisfăcător, practic a funcționat ca o marionetă, frînghiile fiind manevrate de gustul și convingerea unor elite politice. Astfel legătura noastră cu Autoguvernarea pe țară s-a mărginit la dialogul convențional: – Ce mai faceți? – Mulțumim bine...

Ildikó Ruzsa Pilán

(Giula)

1. Conform Legii privind Drepturile Minorităților Naționale și Etnice din Ungaria, în decembrie 1994, odată cu alegerile locale, și românii din Giula au înființat Autoguvernarea minoritară română, care în cursul celor patru ani, neavînd drept de întreținere a unei instituții ori de înființare a unui organ aparte, și-a îndeplinit mai ales funcția de deservire, de apărare a intereselor comunității românești din oraș. O problemă specifică a îngreunat mersul activității: pînă la ora actuală nu sînt stabilite clar competențele autoguvernării minoritare. Fondurile centralizate s-au dovedit reduse, insuficiente pentru realizarea sarcinilor planificate. Cu excepția primului an de activitate am încercat să facem față exigențelor conform posibilităților prin muncă obștească: ne-am străduit să apărăm interesele locuitorilor de naționalitate română din oraș, să-i servim, să-i ajutăm cînd e cazul, recunoscînd totuși, că puteam face și mai mult și mai spectaculos.

În ciuda greutăților din „anii de ucenicie”, am reușit să realizăm majoritatea programelor, acțiunilor propuse, bazîndu-ne pe apărarea intereselor comunităților românești cu profil cultural, instructiv-educativ, științific și artistic din Giula. Ne-a preocupat în per-

manență dezvoltarea spiritului conștiinței de naționalitate română și am încercat să întărim coeziunea românimii locale, introducînd în mijlocul românimii și pe acei cetățeni de naționalitate română, care erau oarecum neglijați pînă acum. În această ordine de idei am organizat diferite acțiuni ori independent, ori de pildă în colaborare cu Societatea Româno-Ungară sau împreună cu inspectoratele culturale din Oradea și Arad. Aici aș aminti cîteva: expozițiile (de cărți, de artă plastică) din aula liceului românesc, serate prietenești, întruniri cu pedagogii de ziua lor, diferite cenecluri și forumuri la biblioteca de bază românească etc.

Păstrarea și îmbogățirea limbii materne, de-ase-menea, a figurat printre sarcinile primordiale ale Autoguvernării, ceea ce s-a concretizat prin intermediul școlii, sprijinind activități de acest gen, chiar și cursuri de perfecționare profesionale, de metodică pentru pedagogi. La fel, printre țelurile noastre a figurat păstrarea și formarea tradițiilor și obiceiurilor culturale. În acest scop am reorganizat echipa de dansuri populare românești (liceu, școala generală), asigurîndu-le pe parcurs elevilor dansatori posibilitatea de evoluare pe scene, cu mai multe ocazii (bal românesc, Ziua culturală, Cercul Perinița).

2. Am avut relații permanente cu Asociația Românilor din Giula, dar am colaborat și cu Autoguverna-

rea minoritară germană din oraș, iar legătura noastră a fost multumitoare și cu celelalte autoguvernări minoritare românești din localitățile populate și de români. Din bugetul nostru modest am sprijinit financiar pe cît s-a putut activitățile comunităților românești, precum: autoguvernările elevilor instituțiilor de învățămînt românesc locale (școală generală, liceu, cămin de elevi); excursii organizate pentru elevi și adulți; Fundația „Homo Ludens” a Grădiniței de copii din strada Galamb, corul românesc „Pro Musica” din oraș, Asociația Turistică a Românilor, participarea Comunității Medicilor Români la diferite congrese europene... Ne preocupă mereu, să nu existe o dezbinare în rîndul românimii giulane, ci o unitate concentrată. Această strădanie s-a dovedit recent și prin sprijinul acordat la formarea unei asociații a pensionarilor români.

3. La ultima întrebare aș răspunde pe scurt, dat fiind că situația noastră e specială, fiindcă noi activăm în același oraș unde funcționează și Oficiul A.Ț.R.U., în conducere fiind aproape aceiași membri. În plus: activitățile sînt aproape aceleași, se îmbină, se suprapun, deci activitatea celor două foruri pur și simplu nu se poate separa, una incluzîndu-se în cealaltă, lucrînd împreună, ajutîndu-ne reciproc.

Vasile Rotar

(Cenadul Unguresc)

1. Cenadul Unguresc este o comună mai mică, prin urmare nici românimea nu este mare la număr. În plus: satul îmbătrînește, familii curat românești abia mai există. La sfîrșitul anilor '40 și la începutul anilor '50 s-a produs o mare asimilație: la început s-au căsătorit românii cu sîrbi, apoi și cu ungurii din sat. Din această cauză, tot mai puțini copii au vorbit limba română...

Cînd a devenit posibil să formăm autoguvernări minoritare, atunci ne-am folosit de dreptul acesta și am hotărît ca prin această posibilitate să ne păstrăm și

să răspîndim tradițiile noastre care ne-au mai rămas. Așa ni se pare că în acești patru ani am reușit să realizăm acest program.

În programele noastre am reușit să unim mica noastră comunitate, în care tinerii și cei mai bătrîni au participat împreună. Copii noștri, prin aceste programe, au avut posibilitatea, ca de la cei mai mici la cei mai mari să cunoască tradițiile noastre și să le continue pe acestea. Astfel au început să învețe limba română, și mulți dintre ei au dat și examen de limbă. Autoguvernarea minoritară română din Cenadul Unguresc a ajutat Autoguvernarea comunală locală să-și întărească relațiile cu localitatea înfrățită Comloșu Mare din România și am reușit să stabilim relații frățesti din domeniul culturii, al sportului și prin școală.

2. Cum am subliniat de la început, sîntem puțini. Avem două formații civile: biserica și Asociația. Autoguvernarea colaborează cu amîndouă și lucrînd împreună, se ajută în realizarea programelor lor. Avînd o situație specială (fiindcă în comună trăiesc și sîrbi), reciproc ne ajutăm unul pe altul. Legea ne asigură anumite posibilități, noi trebuie să ne folosim de ele: să ne păstrăm tradițiile, limba, cultura și românitatea.

3. Legătura noastră cu A.Ț.R.U. e acceptabilă, problema noastră este doar că trăim departe de centru și informațiile ajung destul de tîrziu pînă la noi. Am dori ca relațiile noastre să fie mai strînse, informațiile să sosească mai repede la noi, pentru ca schimbările noastre de experiență să fie mai practice.

Consiliu minoritar cu drept de a lua cuvântul ...

Ziaristul **Tamás Ungár** din Pécs a stat de vorbă cu deputatul parlamentar **János Hargitai**, acesta din urmă exprimându-și părerea despre modificarea Legii privind Drepturile Minorităților Naționale și Etnice din Ungaria și despre situația minorităților cu privire la reprezentanța parlamentară a acestora. Această convorbire a apărut în cotidianul *Népszabadság*, la 3 septembrie a.c., (pagina 7). Hargitai este deputatul parlamentar al circumscripției electorale din Mohács, are diplomă de pedagogie și drept.

Cele susținute de deputatul parlamentar sînt atrăgătoare pentru minoritățile naționale din Ungaria, deoarece se ocupă amănunțit cu problemele lor și pare obiectiv în privința rezolvării acestora. El propune unele modalități de tranziție față de situația actuală, pînă la rezolvarea definitivă a reprezentanței parlamentare.

După părerea lui Hargitai, modificarea Legii minorităților ar trebui să se facă în prima jumătate a actualului ciclu parlamentar, fiindcă dacă modificarea acestei norme juridice se va amîna pentru partea a doua a ciclului, această lege poate să devină din nou pradă a luptei electorale.

Politicienii au polemizat ani la rînd, cum anume s-ar putea asigura locuri de deputați în Parlament pentru minorități într-un mod oarecum concesiv, însă a lipsit consensul partidelor. Deputatul Hargitai nu o simte nici pe mai departe voința politică a partidelor. De altfel, nici el nu consideră drept rezolvare optimă delegarea unor deputați pe bază minoritară în parlamentul cu o singură cameră. O astfel de soluționare este străină de democrația parlamentară maghiară actuală, și deputatul se teme, de altfel, că cuvîntul și activitatea cîtorva deputați minoritari, ajunși în Parlament, nu ar putea fi eficiente. Fiindcă aceștia, dacă ar vrea să obțină succese și rezultate concrete, s-ar izbi de puterea centrală și de anumite forțe politice.

Deputatul Hargitai refuză și posibilitatea ca tocmai deputații minorităților să devină în anumite cazuri, acul balanței în Parlament. Aceasta ar fi o eventualitate greșită, deoarece ar duce la decizii oportuniste.

Există deja autogovernări minoritare, dar acestea nu dispun de autorizații suficiente. La nivelul așezărilor ar fi necesară separarea atribuțiilor, sarcinilor, drepturilor și fondurilor financiare ale autogovernărilor minoritare locale și ale celor minoritare. Pînă acum autogovernările minoritare locale – după părerea lui **dr. Jenő Kaltenbach**, ombudsmanul drepturilor minorităților naționale și etnice – dispun doar de anumite drepturi sindicale.

Autogovernările minoritare ar trebui să preia de la autogovernările locale anumite sarcini, de exemplu cele ale învățămîntului. În acest scop autogovernările minoritare ar necesita însă un sistem de instituții corespunzătoare. Autogovernarea minoritară a unui sat ar dispune doar de grădiniță și școală generală, dar o autogovernare orașenească, județeană sau pe țară ar putea să administreze chiar și un liceu sau instituție de învățămînt superior cu drept de școlarizare teritorială, regio-

nală sau pe țară. În acest caz, firește, sprijinirea instituțiilor minoritare ar intra în competența autogovernărilor minoritare. Aceste sarcini și sistemul de instituții ar pretinde însă o răspundere mare din partea autogovernărilor minoritare, dar și aceste răspunderi ar face parte din autonomia culturală – respectiv: fără aceste obligații nici nu se poate vorbi de autonomie culturală.

Deci, ar fi necesare și autogovernări minoritare județene. Dar Legea privind Drepturile Minorităților nu face posibilă înființarea autogovernărilor minoritare teritoriale. În lipsa acestora însă, întregul sistem al autogovernărilor minoritare nu este complet și deplin, fiindcă distanța dintre autogovernările locale și cele pe țară este prea mare, ca urmare la nivelul pe țară e mai greu să se pătrundă și să se organizeze autogovernările locale, care se formează în număr tot mai mare. Aici Hargitai accentuează că *e vorba despre organizare și nu de conducere*. Deci, pe lângă adunările generale județene ar trebui să funcționeze în mod logic și autogovernări minoritare județene.

Pentru asigurarea reprezentanței minorităților în Parlament, autogovernările pe țară ale minorităților ar înființa un consiliu și acest consiliu ar primi dreptul de reprezentanță în Parlament. S-ar putea imagina că președinții autogovernărilor minoritare pe țară ar forma acest consiliu, dar ar fi posibil ca și membrii consiliului să fie aleși. Fiecare minoritate națională și etnică ar putea delega în consiliu cîte-un membru, dar se poate concepe că minoritățile ar fi reprezentate în consiliu pe baza raportului lor numeric.

Acest consiliu și-ar putea apăra punctul de vedere și părerea în toate fazele legiferării, dar numai cu privire la proiectele ce influențează soarta minorităților. Aici se poate face o observație, anume: sînt puține la număr acele legi, care – cel puțin în mod mijlocit – nu ar avea o anumită influență asupra minorităților. Dacă mentalitatea consiliului ar fi caracterizată prin modestie, atunci s-ar putea crede că nu ar vrea să se amestece în toate problemele.

De altfel, acest consiliu ar putea să și exprime numai părerea, dar nu ar avea drept de vot. Această practică nu e străină de Parlamentul maghiar. Unii demnitari de drept public – cum ar fi procurorul general, președintele Tribunalului Suprem, președintele Băncii Naționale Maghiare sau așa-zisul ombudsman – se folosesc uneori de posibilitatea de a face referințe, fără să voteze. Însă, pentru acest imaginat consiliu minoritar ar trebui să se asigure și dreptul de a iniția proiecte de lege.

Președinții celor două guverne de coaliție anterioare au făcut uneori schimb de păreri cu conducătorii minorităților. Această practică, izvorită dintr-o practică politică și din tradiție, ar trebui generalizată și instituționalizată.

Fiindcă pentru modificarea Legii privind Drepturile Minorităților e necesară o majoritate de două treimi, această modificare trebuind să se facă neîntîrziat, pentru ca modificarea și reprezentanța minorităților să nu mai sufere întîrziere și o nouă amîinare din cauza luptelor electorale dintre partide.

Gh. Santău

Maria Magdu

(1913-1998)

De la fiica sa Delia am aflat cu tristețe vestea dureroasă despre pierderea mamei, preoteasa **Maria Magdu**, născută **Pojar**. Doamna preoteasă a părăsit lumea aceasta pămîntească în ziua de 20 septembrie, la venerabila vîrstă de 85 de ani. În timpul vieții a stat cu devotament decenii la rînd alături de soțul său, preotul **Ioan Magdu**, care a slujit credincioșii ortodocși români din Bătania și Giula. Ca bună credincioasă, s-a legat pînă în ultima clipă a vieții de Biserica noastră, rugîndu-se bunului Dumnezeu pentru cei vii și cei morți.

Acum, după ce a părăsit viața pămîntească, familia, bătăniienii, credincioșii care au cunoscut-o și au stimat-o, au însoțit-o pe calea cea de pe urmă, miercuri, la 23 septembrie. Cu inimile îndurerate, cu sufletele îndoliate și-au luat rămas bun toți cei ce au cunoscut-o și au însoțit-o pînă la mormîntul din cimitirul din Micul Oraș Românesc.

*Să-i fie țărîna ușoară și veșnica ei pomenire!
Dumnezeu s-o ierte și s-o odihnească în pace!*

Lucrăm spre folosul cititorilor

În sărăcia generală a zilelor noastre, cultura, biblioteca, școala suferă de constrîngeri bugetare serioase. Din fonduri limitate, din cei puțini bani, și mai puțini „ajung” la instituțiile sus-amintite pentru a-și întreține clădirea și a-și îmbogăți stocul de cărți și ziare. Am aflat că în ultimul timp Biblioteca „Prietenia Popoarelor” (Népek Barátsága) din Bătania a reușit să cîștige prin diferite concursuri sume considerabile. Tocmai în legătură cu această posibilitate m-am interesat la doamna **Márta Palkó**, directoarea bibliotecii.

– Cînd s-a dat în folosință această bibliotecă relativ modernă?

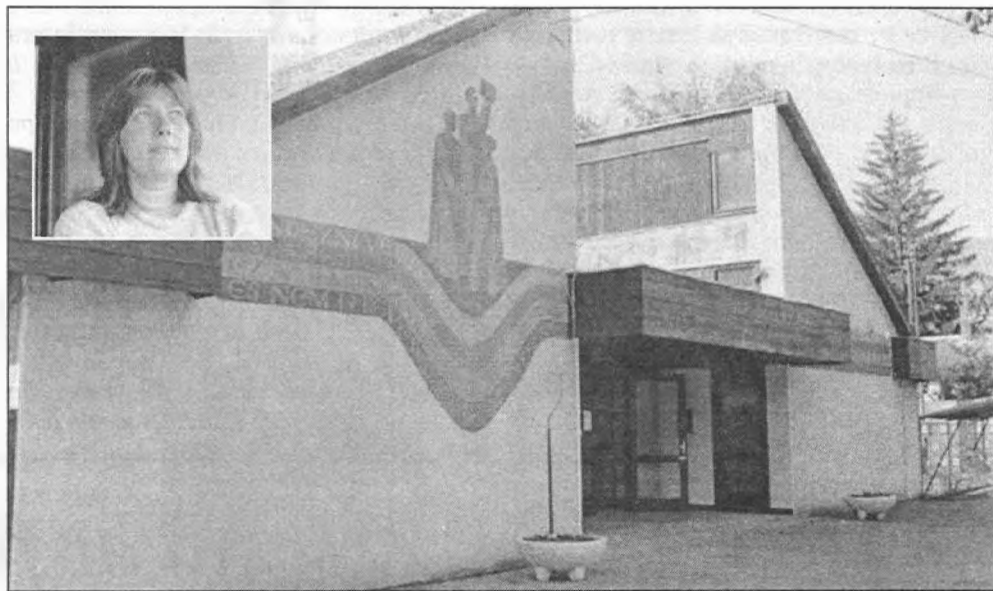
– În anul 1978, deci de douăzeci de ani slujește acest lăcaș locuitorii orașului Bătania. Clădirea e stabilă, cercul cititorilor e consolidat, în interior ne străduim din răsputeri să păstrăm ordinea, mobilierul și bineînțeles, cărțile, așa cum e firesc într-o instituție culturală. În exterior se vede însă că au trecut 20 de ani de la darea în folosință...

– Cîți bani ați cîștigat prin concurs în acest an de la Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”?

– Nu mă pot mîndri cît am cîștigat la acest concurs, dar totuși e mai mult ca nimic. Încercăm să cumpărăm din acești bani cărți pentru copii, vocabulare, și să ne abonăm la reviste care sînt mai căutate de cititori. S-a început predarea limbii române la Liceul „Mikes Kelemen” și sînt tot mai căutate vocabularele și din această cauză.

– De unde ați mai procurat bani?

– Spre bucuria noastră am cîștigat 600.000 de forinți la concursul „Autogovernarea ca sprijinitor al bibliotecii”. Acești bani au sosit la Autogovernarea orașenească, dar se cheltuiesc pentru bibliotecă. Din această sumă avem de gînd să îmbogățim parcul mașinilor de calcul și să modernizăm secția de muzică a bibliotecii. De altfel, colectivul nostru e la curent cu sistemul concursurilor. Prin urmare, întocmim dosare de concurs cu programe serioase, întemeia-

– Cam cu cîte volume se mîndrește biblioteca?

– La ora actuală avem 44.000, dar încercăm să mărim în permanență numărul acestora și să lărgim posibilitățile cititorilor și din punct de vedere al varietății. Trebuie să fim la curent și să ținem cont de categoriile de cititori după vîrstă, pregătire și interese. Aici, în vecini e liceul, dar și destul de mulți locuitori vin aici zi de zi, pentru a răsfoi ziarele, revistele și pentru a împrumuta cărți de la noi. Vrem să fim spre folosul cititorilor.

– Care e situația cu cărțile naționalităților conlocuitoare?

– Sîrbii au 1800 de volume, iar românii 1200. Pînă în ultimul timp am primit permanent de la Biblioteca de limbi străine cărți românești și sîrbești. Acum încercăm să îmbogățim numărul cărților din diferite concursuri. E adevărat și trebuie să amintesc că din rîndul românilor din Bătania, în mare parte numai școlarii sînt înscriși la bibliotecă și mai ales biblioteca școlarăului e căutată.

te, apoi așteptăm rezultatul. Dacă e pozitiv atunci ne bucurăm de orișice sumă cît de mică, și ne folosim de banii cîștigați. De altfel, în toate privințele Autogovernarea orașenească ne ajută și ne sprijină.

Mai trebuie să amintesc că avem relații bune cu biblioteca din Pecica, de unde primim reviste și cărți pentru școlari, iar bibliotecă noastră le asigură lor, – tot după solicitările și necesitățile lor – cărți, reviste și ziare. Sperăm că această relație bilaterală se va dezvolta și în continuare și va fi spre folosul ambelor instituții, precum și a cititorilor din ambele localități.

– Cum ați putea spori numărul cititorilor de naționalitate?

– În această strădanie primim ajutor de la Biblioteca „Mogyoróssy” din Giula, care e bibliotecă română de bază. Cititori însă nici ei nu ne pot trimite... Trebuie să aflăm singuri modalitățile și să ne gîndim și noi cum am putea să mobilizăm oamenii... Dar cred că cel mai mare ajutor îl putem primi de la corpul didactic din școala românească.

Șt. Oroian

Treizeci de elevi

În clasa întâi a Liceului „N. Bălcescu” din Giula

Începutul unui an școlar este pentru elevi și studenți întotdeauna o perioadă plină cu emoții și așteptări. Pentru „boboci” primele zile ale lunii septembrie înseamnă posibilitatea de a cunoaște mediul nou, colegii și profesorii cu care ani la rând își vor petrece majoritatea timpului. Tocmai despre acest început ne-am interesat la singurul liceu românesc din țară, discutând în primul rând cu diriginta **Maria Gurzău Czeglédi**.

– În ce condiții, cu ce sentimente ați așteptat noii elevi? – m-am adresat profesoarei cu specialitatea: limba și literatura română și maghiară.

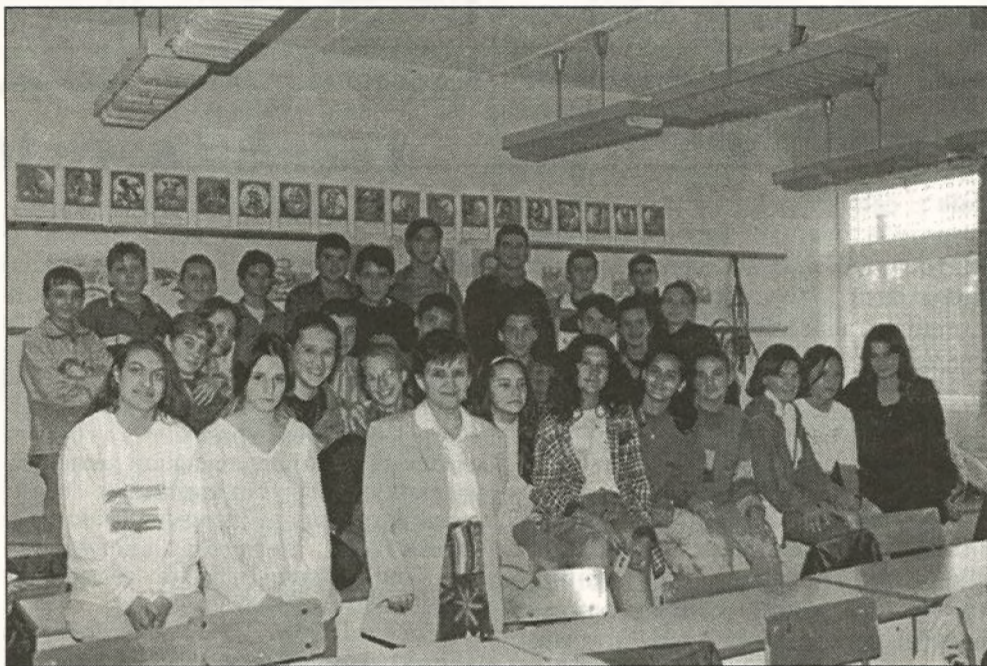
– Ca în fiecare an și de data aceasta m-au pătruns emoții adânci atât la deschiderea festivă a anului școlar actual, cât și la catedră, când am stat pentru prima oară față-n față cu elevii „mei” din clasa întâi. Cred că aceste zile sînt foarte importante în crearea unei relații corespunzătoare între elevi-profesor. Tocmai din cauza aceasta, sper că așa simt și ei, i-am primit cu o căldură și dragoste mare. Mai ales că știu ce înseamnă pentru ei un nou început de drum, un mediu necunoscut, cadre didactice noi. Aș dori ca în cursul celor patru ani oricînd, cu orice problemă să mi se adreseze cu sinceritate și încredere.

– De altfel m-am întîlnit deja cu acești elevi, în ziua de 23 iunie, când s-au înscris la acest liceu, iar cu cîțiva, care aveau rezultate mai slabe, am avut ocazia să discut în cadrul unei consultații. Deci de pe acum încercăm să ne cunoaștem mai bine. Pot să spun, că am impresii foarte bune despre ei: ei s-au încadrat mulțumitor în viața școlară de liceu, s-au angajat de pe acum la crearea unui climat familiar al clasei, planificîndu-se, de pildă, de pe acum decorația încăperii...

– De unde au sosit elevii? Și oare ce credeți, ce i-a motivat să se înscrie tocmai la liceul cu limba de predare română?

– Față de anii trecuți menționez cu satisfacție că efectivul de treizeci al elevilor este un număr mulțumitor, deci pornim cu o clasă „mare”. Din toate părțile țării au dreptul să se înscrie la noi tinerii, indiferent de originea lor sau de nivelul cunoașterii limbii române. Astfel avem elevi care se trag din familii pur românești sau ungurești, dar și din căsătorii mixte, printre care se află și elevi veniți din România. Unii dintre elevii din provincie sînt cazați la Căminul de elevi românesc, iar alții fac naveta.

Ceea ce trebuie precizat, e faptul, că 13 elevi au terminat școala românească giulană, care cunoscînd avantajele, rezultatele bune, succesele obținute la acest liceu, care funcționează în aceeași clădire, și-au ales aceeași instituție. Renumele liceului s-a răspîndit din familie, prin vecini, rude, cunoscuți... și iată prin urmare se înscriu la noi din ce în ce mai mulți tineri. Chiar din generație în generație își continuă la noi studiile mai mulți elevi, fiindcă aici odinioară au învățat părinții, frații. Ei au povestit

și altora despre posibilitățile suplimentare, „speciale” de aici cum ar fi (pe lîngă activitățile școlare obișnuite): studierea unor limbi străine (engleză, italiană); a cunoașterii limbii culturii, tradițiilor naționalității române examenul de maturitate dat la română însemnînd examen de limbă – care, la fel, e un criteriu atrăgător, care la examenele de admitere înseamnă „puncte în plus”.

Ceea ce s-a apreciat încă drept factor pozitiv, e că majoritatea absolvenților reușesc să-și continue studiile la diferite instituții de învățămînt superior, devenind ulterior ingineri, cadre didactice, avocați, medici etc. Susțin acest lucru, dat fiind că în anul trecut am fost diriginta clasei a patra, și cu satisfacție pot să spun că toți absolvenții au devenit studenți. Deci, dacă vor învăța cu sîrguință, și elevii clasei întâi vor dovedi – sper – pe parcurs, că și-au ales școala potri-

vită.

În continuare am stat de vorbă cu cîțiva „boboci”, întrebîndu-i despre primele zile, impresii, motivele înscrierii la acest liceu. Dintre aceste răspunsuri am spicuit cîteva:

– Școala generală am terminat-o aici. Pentru mine, ca român, era firesc să mă înscriu la acest liceu, unde a învățat și mama, dar și fratele meu. Mă bucur de colegii noi, dar abia acum ne cunoaștem, prea multe încă nu știm unii despre alții. Totuși se pare de pe acum, că vom fi o colectivitate

Mama a și predat la această școală și mi-a povestit numai despre amintiri frumoase. De limba română mi-e cam teamă, terminînd școala generală maghiară din Bătania. Mă voi strădui și voi învăța cît mai mult... Zilele trecute mi-au format impresii plăcute, atât la cămin, cît și la școală. (**Andreea Simon**, Tiszadob)

– Eu nu prea am așteptat să începă școala, pentru că știam că totul va fi nou, neobișnuit. La început totul era necunoscut, diferit de cele obișnuite la școala generală de acasă. Însă m-am acomodat repede și de pe acum nici nu-mi pare rău că a început anul școlar. Am colegi buni și am fost primiți de profesori prietenoși. (**Eva Ruja**, Micherechi)

– Poate situația mea e mai interesantă: eu am învățat la Medgyesegyháza. Tata e profesor la școala superioară din Zsámbék și el m-a orientat în această direcție, fiind interesat de situația minorităților naționale și etnice din țară, mai ales fiind, din partea mamei, de origine țigănească. De fapt consider ca limbă maternă, cea a romilor. Tata are mulți cunoscuți români din Aletea și știa despre acest liceu, pe care-l consideră drept foarte bun... (**Lilla Karsai**, Medgyesegyháza)

– Despre acest liceu am aflat de la verișorul meu Attila, care a terminat aici în anul trecut, iar fratele lui e coleg de clasă cu mine. Ei m-au influențat să mă înscriu aici, povestind ore întregi numai ce e bun și pozitiv. Un alt motiv e că bunicul meu e originar din România, din Salonta, deci știe românește. Din păcate eu nu vorbesc limba, dar din octombrie doresc să învăț și în cadrul unor ore suplimentare, ca să-mi fie cît mai ușor și să-mi însușesc cît mai bine limba. De altfel, navetez, iar la întrebarea „cum mă simt aici”, aș răspunde cu... „Foarte bine”.

La despărțire, după ce am mai aflat întîmplător că mai este o elevă din Újkígyós: **Gabriela Oláh**, a cărei mamă (**Ildikó Bacs**, fosta elevă a liceului) i-a propus această școală, iar despre **Andreea Gurzău** din Giula am mai aflat că și cele trei surori au învățat aici, m-am convins că părinții prin fiii și fiicele lor își păstrează chiar (și) prin alegerea școlii, continuitatea păstrării originii strămoșești.

În orice caz dragii elevi ai clasei întâi, scuzați-mă pentru că v-am răpit din timpul liber, dorindu-vă numai bine și rezultate bune la studii! – **E. Bányai** –

Aceasta ar fi perspectiva?

Există locuri unde nu poți face nimic fără să nu-i auzi pe cei din jurul tău vorbind despre viața lor personală. Vrînd-nevrînd ascultîi mărturisiri, destăinuiri care apoi se prind de sufletul tău și nu mai scapă din gînduri.

Așa am pățit iar în trecutul apropiat, în cursul unei călătorii cu autobuzul unei curse lungi, cînd doi tineri, cam pe la începutul anilor douăzeci, au vorbit de felul cum își imaginează ei viața lor.

În zgomotul monoton al motorului autobuzului priveam doar plaiul de vară tîrzie lăsat în urmă. Atunci, mi s-au strecurat cîteva cuvinte, la care omul începe să tragă cu urechea: droguri, contrabandă, închisoare.

Pe cei doi tineri nu i-am văzut. Ocupau locurile din spatele meu, dar i-am auzit. Comentau un caz de infracțiune, cînd la trecerea unei frontiere din țara noastră un șofer de camion a fost prins făcînd contrabandă cu o cantitate mai mare de droguri. „Tinerii mei” au dezbătut într-un mod cam particular acest caz, mai mult din punctul de vedere al aceluia care a comis nelegiuirea. „Ce păcat că a fost prins și tocmai din cauza prostiei sale... Dacă ar fi fost puțin mai

deștept, ar fi reușit să treacă frontiera și atunci azi ar fi milionar... Ar putea uita de necazurile vieții și ar trăi ca un rege... Dacă ai reuși numai o singură dată să aduci o porție mai mare de droguri, ți-ai întemeia viitorul. Chiar dacă ai încurca-o, ai primi doar cîteva ani de închisoare, care zboară repede... Dar ar merita să încerci...” – am auzit.

Însă nu am vrut să-mi cred urechilor. Atît de simplu ar fi azi planul vieții? Poate fi acesta țel de viață?

Unde a rămas pomenirea copiilor și tinerilor care devin victimele drogurilor răspîndite și vîndute printre ei? Unde au rămas părinții, care se distrug vîzîndu-și copiii bolnavi, obsedați de droguri? Unde au rămas visurile tinereții, visurile spulberate ale multor familii? Unde a rămas viziunea spitalelor de dezintoxicare și a crucilor de pe morminte?

Cum poate cineva să mediteze despre făurirea viitorului său prin posibilități

amurale, necurate, uitînd că toată această bunăstare s-ar realiza prin ticăloșie, prin nenorocirea semenilor?

Nici ca idee nu ar trebui să apară în discuția unor tineri vrednici, puternici, care poartă în brațele lor posibilitatea unui viitor făurit prin muncă cinstită.

Aproape că mi-a tăiat respirația, pătrunzîndu-mă teama pentru copiii mei. Am simțit aproape o ură și nu milă față de acești tineri necunoscuți, dezechilibrați care, cumva și-au pierdut firul normal al vieții. Ce s-a putut întîmpla cu ei de au pornit să mediteze – deși doar cu semnul întrebării – la o asemenea posibilitate, ca un mod de a reuși în viață? Cine și cînd a putut comite greșeala că acești tineri au părăsit (deși doar prin mentalitate) calea cea dreaptă și s-au rătăcit pe calea fără-delegii, punîndu-și cîntecul și chiar viața la joc?...

Era cît pe ce să-i întrec și să-i întreb dacă au vorbit serios, și dacă nu cumva au

și alte planuri („normale”) pentru viitor. Totodată aș fi vrut să-i informez despre datele statistice din care reiese că în Ungaria numărul aceluia care trăiesc ocazional cu droguri este cam 100 000, 35–50 de mii numărul bolnavilor dependenți de droguri... Iar la doi ani, această cifră crește cu unu la jumătate...

Și aș fi vrut să-i lămuresc că în curînd va ajunge spre dezbateri în fața guvernului și a Parlamentului acel stoc de modificări de legi (în cadrul proiectului de lege numit „contra mafiei”), în urma căruia se vor înăspri sancțiunile legate de producerea și răspîndirea drogurilor. Printre acestea se propune ca acel comerciant de droguri care (din însărcinarea unei organizații nelegiuite) încearcă să aducă ilegal droguri în țară, ori să producă sau să facă comerț cu droguri, în cursul procedurii penale poate fi condamnat chiar pe viață...

Sper să fie votate prin aceste modificări pedepsele cele mai grave. În felul acesta, în oarecare măsură, mi se va micșora teama și poate va scădea și numărul comercianților și mai ales cel al cum-părătorilor de droguri...

– anra –

Pe directorul Căminului Cultural din Chitighaz Petru Sălăjan, l-am surprins în holul instituției, discutând cu angajata sa tocmai despre măsurile actuale cu privire la darea în chirie a bufetului. (Fostul chiriaș a renunțat la funcționare și de pe acum se caută un nou chiriaș.)

Curiozitatea m-a făcut să-l întreb pe energicul director, cum a reușit să gospodărească în ultimul timp, când instituțiile culturale dispun de un buget tot mai restrâns. S-au făcut reconstrucții, modernizări?

– Despre o schimbare temeinică nu putem vorbi, nu ne permite bugetul primit din partea Primăriei. Dar micile renovări necesare le-am realizat. Este un rezultat concret că și pe mai departe ni s-au repartizat fondurile necesare pentru funcționare și Consiliul comunal nu a hotărât să fim integrați în nici o administrație și activitate comună cu alte instituții. Căminul Cultural și-a păstrat independența, deși am fost constrinși să desființăm postul referentului cultural, astfel rămânând singur pentru întreaga activitate culturală.

Activitatea noastră trebuie să meargă decurgând pe cât se poate de ieftin, economic și în acest fel sperăm să nu ajungem nici în viitor într-o situație mai rea. Mă străduiesc să fac tot posibilul pentru creșterea rentabilității, fiindcă 60 la sută a bugetului trebuie să-l procure, – respectiv să-l „producă” instituția. De aceea sîntem constrinși să desfășurăm și activități comerciale, care – deși stau departe de oricare ramură a culturii – trebuie totuși făcute, căci fără acestea nu ne-am putea realiza programele culturale. Deci, printre altele, organizăm pentru consăteni diferite târguri. Cealaltă sursă de venit o înseamnă fondurile provenite din urma chirii: ocazional funcționează la noi un salon de cosmetică, un butic, un fotograf și un bufet.

– Care sînt cele mai atrăgătoare cercuri organizate la Cămin? Planificați și inițierea unor noi cercuri?

– În curînd, de la 1 octombrie, vor porni

În serviciul oamenilor din Chitighaz

din nou activitățile diferitelor cercuri tradiționale. De aceea din octombrie, fiindcă „calendarul” nostru se adaptează anului școlar, un scop primordial al nostru fiind de a antrena întreaga generație a școlărilor. Astfel, planificăm pornirea **cercului de păpușari** (acesta a avut o pauză mai lungă, dar acum am convins o educatoare pensionară de a conduce cercul), **cercului de desen** (tot sub îndrumarea unor educatoare), **cercului de șah** (avem un specialist bun), **cercului de tenis de masă** (foarte îndrăgit de copii), **cercului de dansuri populare** (ducem tratative cu un nou instructor coregraf, care ar dori îmbogățirea repertoriului și cu

danșuri maghiare), **cercului de calculatoare** (acesta, din păcate, nu a reușit prea bine în sezonul trecut, acum încerc să antrenez și adulții). Desigur aceste cercuri vor porni doar în cazul că se vor prezenta destui copii, în număr corespunzător, optim. În ultimii ani am constatat că generația școlară este supraîncărcată, copiii nu le rămîne nici prea mult timp liber, dar nici prea multă energie ca să mai participe la aceste activități de după-masă. În același timp, mulți elevi sînt înscriși și la căminul de zi al copiilor, deci nici pentru ei nu corespund orele de după-masă. Ceea ce putem face noi este să încercăm să-i atragem în permanență cu

îmbogățirea și ridicarea nivelului cercurilor... Numai în acest mod putem fi „atractivi”. Printre noutăți aș aminti planurile legate de generația tinerilor, în primul rînd: formarea unei echipe de dansuri populare inițiată pentru acei tineri, care după absolvirea școlilor medii, au părăsit comuna. Se pare că de data aceasta avem șanse mari să se înființeze acest ansamblu. Cealaltă noutate ar fi înființarea unui club pentru tineret. Încercăm să ținem pasul cu lumea, să aducem la Chitighaz lucruri moderne, atractive, ca de pildă cursuri de dansuri clasice și moderne. Munca de club are la noi o tradiție veche. Avem două cluburi pentru pensionari care sînt foarte populare, deși Căminul Cultural sprijină această acțiune doar prin ajutor organizatoric și prin asigurarea locului de întrunire.

– Aveți și programe care se organizează de mai mulți ani?

– În primul rînd taberele organizate vara: ca întîlnirea iubitorilor de dansuri populare, tabăra sub genericul „trais sănătos” (organizată în comun cu biblioteca), zilele culturale de naționalitate, Ziua Copilului, defilarea cu făclii și „serviciul lui Moș Nicolae”.

Avem relații foarte bune cu Asociația culturală a românilor din comună, la fel și cu Autogovernarea minoritară română locală, lucrînd deseori împreună.

– Apropierea alegerilor din toamnă influențează activitatea Căminului Cultural?

– Precum punem la dispoziție încăperile, scena noastră și pentru repetițiile unor grupuri culturale, (ca de ex., pentru corul românesc) sau pentru spectacolele teatrale, în același fel, dacă vom fi solicitați, vom sprijini și organizarea unor întîlniri cu alegătorii, cărora le vom asigura spațiul necesar.

Căminul nostru cultural trebuie să servească pe deplin, în toate relațiile, viața oamenilor din Chitighaz. Cu acest scop existăm și lucrăm...

– anra –

În împărăția copiilor

„Avem noi o casă unde venim în fiecare dimineață. Este o casă mare și frumoasă ca un castel fermecat. A fost construit doar pentru noi. Noi sîntem aici împărații. Toate cele din interior și exterior sînt pentru noi: curtea cu jucăriile ei distractive, jucăriile din sălile înșorite, măsuțele, scăunelele și pătuțurile făcute atît de mici.

Sîntem primiți în fiecare dimineață de fețe zîmbitoare, care nu încetează să ne distreze și să ne aibă de grijă întreaga zi, pînă ce ne reîntorcem în celălalt castel al nostru.

Primăvara, unii dintre noi ne părăsesc și se duc să-și caute o altă împărăție. Dar acum, toamna, sosesc la noi din nou alți împărați – de cîtiva ani aproape tot atîtia la număr, cam vreo treizeci. Dar aceștia doar acum se vor cunoaște cu legile din împărăția noastră din Micherechi. Însă peste cîteva săptămîni și ei vor deveni împărați adevărați, cu porunci proprii.” – A. R. –

„Eu respir și înseamnă că iubesc! / Eu iubesc și înseamnă că trăiesc!”

Balada iubirii

Cînd apa Potopului lumii întregi
A reintrat din nou în hotarele malurilor
Din spuma trecutului potop
Pe uscat, tiptil s-a furișat Iubirea
Și s-a risipit în aer pînă la soroace
Iar soroace erau patruzeci toate.

Ciudați încă mai sînt
Inspiră cu pieptul plin acest amestec
Neașteptînd premiu, sau pedeapsă,
Crezînd că respiră doar așa,
Deodată ei nimeresc în tactul
Unei astfel de respirații neregulate.

Doar sentimentul e ca o corabie
Rămîne îndelung în larg
Înainte de a afla că „eu iubesc”,
Sînt „eu respir”, sau „eu trăiesc”.

Fi-vor peregrinări și rătăcirii destule
Țara iubirii e țară mare
Cu cavaleri ai săi pentru încercare.
Tot mai crud ea va cere
Despărțiri și distanțe efemere
Pace, odihnă, somn va jertfi.

Pe nebuni din nou nu-i vom întoarce!
Ei sînt de acord să plătească
Cu orice preț, de viață să se lipească,
Ca să păstreze nerupt
Firul vrăjit nevăzut
Ce între ei s-a țesut.

Vîntul proaspăt pe cei aleși i-a îmbătat,
din morți i-a înviat.
Pentru că, dacă n-ai iubit
Înseamnă că n-ai trăit și nici n-ai respirat!

Mulți din cei ce s-au hrănit cu dragoste
Nu-ți vor răspunde oricît i-ai striga
Socoata lor o ține... vorba goală, zvonul,
Dar cu sînge amestecate.
Noi punem însă candelă la cîmpătuș
Celor ce-au pierit din iubire nemaiîntîlnită.

Glasurele lor totdeauna cîntă în același ritm
Sufletelor lor le este dat să se plimbe printre flori,
Iar veșnicia s-o respire într-o suflare,
Să se întîlnească cu oftatul pe buze
Pe fragile poduri și pontoane
La răscrucile înguste ale lumii.

Îndrăgostiților, eu cîmpuri le aștern,
Lasă-i să cînte în vis și aievea,
Eu respir și înseamnă că iubesc!
Eu iubesc și înseamnă că trăiesc!
(1975)

Pentru mine iubita plînge curat

Pentru mine, iubita plînge curat,
De dragul meu, prietenii achită datorii.
Pentru mine, unii cîntă neîncetat
Și poate dușmanii beau țării.

Nu-mi mai dau cărți cu folos
Chitara mea n-are strune, nu-i bună.
N-am voie nici mai sus, nici mai jos.
Nu tu soare, nu tu lună.

Să fiu liber nu mi-e permis
Pot păși numai de la ușă la perete,
Nici la stînga, nici la dreapta,
Doar o bucată de cer, cîte-un vis.

În care scap, mă desferecă,
Chitara mi-o dau înapoi.
Cine mă va întîmpina acolo,
cum m-or îmbrățișa?
Ce cîntec îmi vor cînta apoi?
(1963)

Vladimir Vîsoțki

(1938–1980)

Strălucit actor, poet, compozitor și interpret, reprezentant de seamă al generației de artiști ruși afirmați în anii '60-'70; a creat personaje întru totul remarcabile pe scena renumitului Teatru de Dramă și Comedie „Taganka” – prințul Hamlet, Galilei (în piesa omonimă a lui Brecht), Lopahin din *Livada de vișini*, Svidrigailov (*Crimă și pedeapsă*) etc.

Din filmografia sa menționăm: „Luptau doi camarazi”, „Un rău om bun”, „Locul întîlnirii nu poate fi schimbat”, „Scurte întîlniri”, „Intervenția” (ultimele două, interzise de cenzura brejnevistă, au putut apărea pe ecran doar după 20 de ani de la realizare). S-a distins și rămîne prezent pe discuri, casete, peliculă, prin cîntecele sale nonconformiste; cavalier modern al artelor, și-a pus întregul său talent în slujba promovării și apărării valorilor umanității, libertății, iubirii și demnității.

Confesiuni

În general, trebuie să vă spun că, atunci cînd ies pe scenă, mă străduiesc să nu-mi calc pe conștiință și să spun tot ceea ce gîndesc. Nu are nici un rost să răspund nesincer. Nu am venit aici pentru a face pe plac cuiva. Spectatorii vor întotdeauna să știe: ce se află sub veșminte. Ce prezinți tu din ceea ce ai? Nu are rost nici să mint, nici să mă prefac. Dacă doriți să credeți bine, dacă nu, nu, dar eu la toate întîlnirile mele, mă străduiesc să discut sincer – altfel nu are rost să risc... De aceea tot ce vă voi cînta și spune azi este adevărul meu pentru ziua de azi.

Eu așa gîndesc, aceasta este părerea mea. Cu ea poți fi de acord sau nu – asta e chestiunea fiecăruia din sală, dar eu spun numai ceea ce gîndesc într-adevăr. [...]

Cîntecului, spre deosebire de om, i se poate prelungi viața. Cîntecele au o soartă mai fericită decît oamenii, pentru că un om bun, de treabă, se enervează, se emoționează, se neliniștește pentru prietenii săi și moare mai repede decît unul rău. Omul rău trăiește mai mult, pentru că el se consumă puțin.

„Avea o pasiune trainică pentru om”

Sîntem în bucătărie, îți servesc masa dar privirea ta rătăcește și indiferența cu care goleşti conținutul farfuri-ei, răspunsurile tale în doi peri, la întrebările mele – toate acestea înseamnă un singur lucru; ești departe. Versurile ți se învîrtesc în cap. Dintr-odată te îndrepti spre masa de scris. Trebuie să strîng totul – e sigur că nu vei mai mîncă.

Stai ceasuri întregi îndreptîndu-ți privirea spre perețele alb. Nu suporti nici un fel de desene, tablouri, nici cea mai mică umbră pe perețele opus. În fiecare din apartamentele noastre se află o masă de scris, care este așezată în colț, pentru ca să stai cu spatele la fereastră, de preferință în spațiul dintre dulap și etajeră. Și întotdeauna în fața ochilor tăi se află un spațiu alb, curat.

În decursul unei zile și așa prea scurte pentru tine, tu petreci cel puțin trei sau patru ore la masa de scris. În special noaptea. Aceste clipe ale nopții cînd tu, încet, mîngăindu-mă mă trezești și apoi cu glasul tău răgușit, de fumător, îmi citești noile versuri, sînt cele mai frumoase minute din viața noastră, clipe pline de emoție și de profundă participare. Doar tu îmi dăruiești lucrul cel mai de preț – talentul tău. Cînd te întreb cum reușești asta, de unde-ți vine această dorință neostenită de a așterne pe hîrtie cuvintele într-o ordine anumită, adesea fără nici o ștersătură, tu nu ști ce să-mi răspunzi: o grimasă, un gest al mîinilor pe care tu le îndepărtezi, strînsul umerilor, toate vorbesc despre faptul că tu singur nu știi: „Am reușit și asta e tot” – și adaugi: „Uneori nu e ușor”.

Ceasuri întregi stai astfel, fumezi, arunci cu furie foi de hîrtie boțite, bei litri întregi de ceai fierbinte, îți plimbi degetele pe corzile chitarei în căutarea unor noi melodii, din nou stai nemișcat, parcă magnetizat de lumina lămpii și deodată te dezlănțui în blesteme, izbucnești în rîs; asta înseamnă că ai găsit o strofă, datorită căreia se leagă restul. Și spre ziuă, cînd o dată cu primele raze de soare mă trezesc, tremurînd fiindcă n-am reușit să dorm suficient, tu îmi citești triumfal roadele muncii din timpul nopții. Uneori versurile apar după melodie. În acest caz, nu dormim fiindcă tu cînti la nesfîrșit același motiv, scandînd mînios cuvintele pînă cînd acestea devin cîntec. Sursă de inspirație pentru tine este tot ceea ce vezi. Întocmai unui burete tu absorbi emoțiile, povestirile, totul.

(Din mărturiile Marinei Vlady, soția lui Vladimir Vîsoțki în perioada 1968–1980)

Cîntec despre prieten

Dacă prietenul dintr-odată
S-a dovedit a fi nici dușman, nici amic, și așa și așa...
Dacă nu pricepi pe dată
De-i bun sau rău,
Flăcăul, du-l cu tine în munți – haide, riscă!
Nu-l lăsa singur,
Ia-l cu tine-n frînghie
Tovarăș să-ți fie
Acolo ai să-l înțelegi
După alte legi.

De flăcăul în munți a oftat
îndată ce a urcat, a renunțat
Pasul pe ghețar a pus
Apoi l-a retras, a strigat
Alături un străin ai adus, acolo sus.
Nu-l certa – gonește-l:
Asemenea lui în munți nu luăm
Despre ei nu cîntăm.

De, însă, nu s-a văitat,
Posac a fost, dar a urcat,
Iar cînd ai căzut de pe stînci
El a gemut,
dar te-a ținut,
Dacă cu tine a mers,
Ca-n luptă, ca-n vers,
Pe pisc a stat îmbătat
În el poți să te încrezi
La fel de bine ca-n tine.

(1965)

Zi mersi că ești viu

Cu soția lucrurile nu stau grozav!
Capul te cam doare!
Unde mai pui că te-au furat
în costum de gală!
Zi mersi că ești viu!

Nu-i nimic dacă partenerul de pocher
a dat-o în bară!
Nici dacă noaptea-n vis ți-a apărut duhul casei
Fleacuri, ce dacă ți-au scos doi dinți
în restaurantul Sofia!
Zi mersi că ești viu!

Ei, bine! Ai adormit ieri pe rumeguș, ei, și...
Cerule guri ți l-au spart cu piciorul...
Ei bine, te-au cărat pe targă,
Zi mersi că ești viu...

Nu cînti la vioară? N-are importanță
Nu-i important nici că ești palid și slab,
Te-au bătut din greșeală?
Zi mersi că ești viu.

Și tot nimic nu e dacă te joci de-a v-ați ascunselea
cu soarta.
Așa că, hai: strîmb-o, ia-l!
În general totul e normal, e în regulă
Și cum se spune totu-i ca pe roate.

Da, e adevărat: cine vrea, poate!
Da, e adevărat, singur sînt vinovat,
Dumnezeu cu mine!
Dar un singur lucru mă neliniștește:
Cui să-i spun mersi că sînt viu?
(1973)

(Traduceri de Doina Antonie Constantinescu)

Programul
MTV1Az MTV
músoraProgramul
TV2A TV2
músoraProgramul
RTL KlubRTL Klub
músoraProgramul
TV RomâniaA Román
TV músora

Szeptember 28. hétfő

5.50 Nap-kele 9.35 Bor és hatalom (sp. sor.) 10.05 Új szeszélyes évszakok (ism.) 11.00 Arnyékfogó (ism.) 11.30 A szerelem jogán (brazil sor.) 12.00 Déli harangszó 13.05 Erdészház Falkenau (német sor.) 13.50 Nemzeti értékeink (ism.) 14.00 Patrín-Uzenet-Vorba 14.25 Domovina 14.55 Közvetítés a parlament üléséről 15.55 Délutáni rendezés 16.10 Indaba (francia sor.) 16.35 Kerge város (am. sor.) 17.00 Hírek 17.05 Euro-percek 17.10 „Egredjétek hozzám!” 17.20 Cimbora 17.05 Dörmögők kalandjai 18.00 Mixshow 18.20 A bestia (brazil sor.) 18.45 Körzeti híradók 19.00 A bestia (brazil sor.) 19.30 Híradó 20.00 Teljes biztonsággal (am. sor.) 20.45 Extrém koktél 21.00 Örökös tag: Sinkovits Imre 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 23.00 Kenő 23.05 Wittgenstein (angol film) 0.10 Képjűség.

Szeptember 29. kedd

5.50 Nap-kele 9.35 Bor és hatalom (spanyol sor.) 10.05 Walt Disney bemutatja (ism.) 11.10 Válaszolunk... 11.30 A szerelem jogán (br. sor.) 12.00 Híradó 13.05 Erdészház Falkenau (német sor.) 14.00 Slovenski utrinki 14.25 Unser Bildshirm 14.50 Örökségünk 15.00 A szénbóóc 15.55 Ejetel 16.00 Pos(z)itiv 16.15 Indaba (francia sor.) 16.45 Lásuk Indonéziát! 17.00 Hírek 17.05 Katolikus krónika 17.25 Kisokos 17.45 A jószágos fogtündér egerek 17.55 Hang-szál(I) 18.20 A bestia (br. sor.) 18.45 Körzeti híradók 19.00 A bestia (br. sor.) 19.30 Híradó 20.00 Vészhelyzet (am. sor.) 20.45 Bohózatalbum László Miklós: A néma ember 21.00 Kriminális 21.30 Telemázi 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.25 Kenő 22.30 Publikum 23.00 Ablak Párizsra (rosz-francia film) 0.35 Bajnokok Ligája - előzetes.

Szeptember 30. szerda

5.50 Nap-kele 9.35 Bor és hatalom (spanyol sor.) 10.05 Magyar felfedezők 10.30 Séták a Fertő-Hanság Nemzeti Parkban 11.00 Zöldpont (magazin) 11.30 A szerelem jogán (br. sor.) 12.00 Déli harangszó 13.05 Erdészház Falkenau (német sor.) 14.00 Hrvatska krónika 14.25 Ecranul nostru 15.00 Parlamenti Napló 15.30 Tévétéka 15.50 Csellengők 16.00 Alfa szolgálat 16.15 Indaba (fr. sor.) 16.45 Lásuk Indonéziát! város (am. sor.) 17.00 Hírek 17.05 Közép-európai történetek 2/1. 17.30 2 x7 (ajánlóműsor) 17.50 Peti és Din 17.55 Hang-szál(I) 18.20 A bestia (br. sor.) 18.45 Körzeti híradók 19.00 A bestia (br. sor.) 19.30 Híradó 20.00 Kisváros (sor.) 20.35 AFC Ajax-FC Porto Bajnokok Ligája labdarúgó-mérkőzés 22.40 Hírek 22.45 Aktuális 23.05 Kenő 23.10 Telesport 23.40 Képjűség.

Oktober 1. csütörtök

5.50 Nap-kele 9.35 Bor és hatalom (spanyol sor.) 10.05 A kaland bővölésében (am. sor.) 11.10 A rovarvilág csodái 11.30 A szerelem jogán (br. sor.) 12.00 Déli harangszó 13.00 Derrick (német sorozat) 14.05 Együtt 14.55 Mosoly-tár 15.50 Segítség! 16.05 A kakasdombi zsaru (jugoszláv sor.) 17.00 Hírek 17.05 Közép-európai történetek 2/2. 17.25 Lurkó Kupa 17.45 A kockásfüllű nyúl 17.55 Hang-szál(I) 18.20 A bestia (br. sor.) 18.45 Körzeti híradók 19.00 A bestia (br. sor.) 19.30 Híradó 20.00 Egy felejthetetlen hétvége (német-osztrák film) 21.35 A zene világában 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.25 Kenő 23.30 Világkép 23.00 MM 23.05 Telesport. Labdarúgó Kupanap.

Oktober 2. péntek

5.50 Nap-kele 9.35 Bor és hatalom (spanyol sor.) 10.05 Emlékezetes operettműsorok 11.00 Erdőkerülő 11.30 A szerelem jogán (br. sor.) 12.00 Déli harangszó 13.05 Szenczi (kanadai sor.) 14.00 A mi Charlie-nk (német sor.) 14.55 Körzeti magazinok 16.00 Lét-kép 2/2. 16.30 Úrgammák (sci-fi sorozat) 17.00 Hírek 17.05 Evgyűrűk 17.35 Téka 17.50 Ablak 18.45 Körzeti híradók 19.00 Família Kft. 19.30 Híradó 20.00 Visszatérés Edenbe (ausztrál sor.) 20.45 Tizenhat VOLT 21.00 Lámpaláz 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.25 Kenő 22.30 Elemi ösztön (am. film) 0.35 Képjűség.

Oktober 3. szombat

5.50 Nap-kele 6.00 Híradó 6.10 Közlekedés 6.30 Hírek. Lapszemle 7.00 Híradó 8.00 Jó reggelt adj, Istenem! 8.10 Rajzfilmsztorok parádéja 9.05 Hórom kívánság 9.55 Mikrokosmosz 10.20 Szervevények (olasz sor.) 11.05 Szerelmek Sant-Tropez-ban (francia sor.) 12.00 Déli harangszó 12.05 Kedvenceink nótáznak 12.35 Telesport 13.40 A bölény és a farkas (angol kisfilm) 14.30 A kölcsönkapott Föld 15.05 Szerelmi történet (am. film) 16.30 Az 1848/49-es magyar forradalom és szabadságharc emlékhelyei 17.25 Minden, ami zene 17.30 Úton 18.05 Médiamix 18.30 Ki marad a végén? 19.00 Lottóshow 19.20 A jövő hét időjárása 19.30 Híradó 20.00 Az utolsó mafiaházaság (am. tévéfilm 2/1.) 21.35 Szombat esti sztárok(c)k 23.05 Hölgyválasz 23.55 Az esküvői bankett (tajvani film).

Oktober 4. vasárnap

7.20 Gazdaképző 7.45 Grüss dich! 8.00 „Így szól az Úr!” 8.05 Rajzfilmsztorok parádéja 9.00 A barát (rosz kisfilm) 9.15 Zenegér 9.30 E.V.A. (életmódmagazin) 10.00 Tévémagiszter 11.00 Hazanéző 12.00 Déli harangszó 12.05 Szerencsepercek 12.30 Délidő 13.00 Csellengők 13.35 Telesport 15.05 Taljánok Beszmaorszában... 15.35 Örömhír 16.00 Walt Disney bemutatja 17.00 Helló, világ! 17.45 Nevetett ma már? 18.00 Önök kérték! 19.00 A Hét 20.00 Az utolsó mafiaházaság (amerikai tévéfilm) 21.30 Desszert 22.25 Telesport 22.55 Beethoven: IX. szimfónia.

6.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 Csupa-csupa élet (ism.) 9.30 Kakuk! 10.00 Satóbbi 10.30 Titokzatos természet 11.00 Gyökereink 11.30 A tudás titkai 12.00 Kulturális ajánlóműsor 12.30 Közvetlen ajánlat 13.10 A következő áldozat (brazil sorozat) 14.00 Kedves nővérek (német sorozat) 14.30 Kakuk! 15.05 Igazi szellemirtók 15.30 Szuperegér 16.00 Családi kötelekék (am. sor.) 16.30 Egy úr az úrból (amerikai sorozat) 17.00 Édes hármásban (fr. vígjátéksorozat) 17.30 Gazdagok és szépek (am. sor.) 18.00 Mindent tudni akarok! 18.05 Sunset Beach (amerikai sorozat) 19.00 Tények 19.30 Szerencsekerék 19.55 Életben maradtak 20.45 Stefanie (német sor.) 21.35 Mindent vagy semmit! 22.00 Jó estét, Magyarország! 23.00 Zsarublues (amerikai sorozat) 23.55 Tények (ism.).

6.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 Csupa-csupa élet (ism.) 9.30 Kakuk! 10.00 Satóbbi 10.30 Titokzatos természet 11.00 Esély 11.30 Follow me 12.00 Színkép 12.30 Közvetlen ajánlat 13.10 A következő áldozat (brazil sor.) 14.00 Kedves nővérek (német sor.) 14.30 Kakuk! 15.05 Milla szupersztár 15.30 Szuperegér 16.00 Családi kötelekék (am. sor.) 16.30 Egy úr az úrból (am. sor.) 17.00 Édes hármásban (fr. sor.) 17.30 Gazdagok és szépek (am. sor.) 18.00 Mindent tudni akarok! 18.05 Sunset Beach (amerikai sorozat) 19.00 Tények 19.30 Szerencsekerék 19.55 Herkules (am. sor.) 20.45 JAG - Becsületbeli ügyek (amerikai sor.) 21.35 Mindent vagy semmit! 22.00 Jó estét, Magyarország! 23.00 Magnum (am. sor.) 24.00 Hozam 0.30 Tények (ism.).

6.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 Csupa-csupa élet (német sor.) 9.30 Kakuk! 10.00 Satóbbi 10.30 Titokzatos természet 11.00 Hűség az Isten 11.30 A tegnap csodái 12.00 Mozivarázs 12.30 Közvetlen ajánlat 13.10 A következő áldozat (brazil sor.) 14.00 Kedves nővérek (német sor.) 14.30 Kakuk! 15.05 Milla szupersztár 15.30 Szuperegér 16.00 Családi kötelekék (am. sor.) 16.30 Egy úr az úrból (am. sor.) 17.00 Édes hármásban (fr. sor.) 17.30 Gazdagok és szépek (am. sor.) 18.00 Mindent tudni akarok! 18.05 Sunset Beach (am. sor.) 19.00 Tények 19.30 Szerencsekerék 19.55 Azok a szép napok 20.45 A hegyi doktor (német sor.) 21.35 Mindent vagy semmit! 22.00 Jó estét, Magyarország! 23.00 Herkules (am. sor., ism.) 24.00 Kuk@c (informatikai magazin) 0.30 Tények (ism.).

6.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 Csupa-csupa élet (német sor.) 9.30 Kakuk! 10.00 Satóbbi 10.30 Titokzatos természet 11.00 Im-pulzus 11.30 Follow me 12.00 Láttatás Maurits Escher 12.30 Közvetlen ajánlat 13.10 A következő áldozat (br. sor.) 14.00 Kedves nővérek (német sor.) 14.30 Kakuk! 15.05 Milla szupersztár (japán rajzfilmsor.) 15.30 A kis boszorkányok (sp. rajzfilmsor.) 16.00 Családi kötelekék (am. sor.) 16.30 Egy úr az úrból (am. sor.) 17.00 Édes hármásban (fr. sor.) 17.30 Gazdagok és szépek (am. sor.) 18.00 Mindent tudni akarok! 18.05 Sunset Beach (am. sor.) 19.00 Tények 19.30 Szerencsekerék 19.55 Forró nyomon 20.45 Rex felügyelő (német-osztrák sor.) 21.35 Mindent vagy semmit! 22.00 Jó estét, Magyarország! 23.00 A Szuper csapat (am. sor.) 24.00 Magyarország holnap 0.25 Tények (ism.).

6.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 Csupa-csupa élet (német sor.) 9.30 Kakuk! 10.00 Satóbbi 10.30 Titokzatos természet 11.00 Nótaszó 11.30 Kuk@c 12.00 Kapocs: a művészetek völgye 12.30 Közvetlen ajánlat 13.10 A következő áldozat (br. sor.) 14.00 Kedves nővérek (német sor.) 14.30 Kakuk! 15.05 Milla szupersztár (japán rajzfilmsor.) 15.30 A kis boszorkányok (sp. rajzfilmsor.) 16.00 Családi kötelekék (am. sor.) 16.30 Egy úr az úrból (am. sor.) 17.00 Édes hármásban (fr. sor.) 17.30 Gazdagok és szépek (am. sor.) 18.00 Mindent tudni akarok! 18.05 Sunset Beach (am. sor.) 19.00 Tények 19.30 Szerencsekerék 19.55 Dáridó 22.00 Jó estét, Magyarország! 22.45 Szeszélyes éjszakák 0.45 Sportszenzációk 1.15 Forma GT A1-Ring (ausztrál futam) 2.15 Tények.

6.30 Könyvek könyve 6.55 Homokvár 7.30 Pufóka 7.55 Sandokan 8.35 Kutyavilág (rajzfilmek) 9.00 Partyán 9.05 Mozivarázs 9.45 13 és 3/4 éves Adrien Mole titkos naplója (angol sor.) 10.30 Bajnokakadémia (ausztrál sor.) 11.00 Madison (kanadai sor.) 11.30 Top 10 12.00 Világjárók 12.30 Shingalanta (természetfilm-sor.) 13.00 Fő az étel! 13.05 A Duna (útifilm) 13.20 Családban marad (am. sor.) 13.45 Becéző szavak (am. film) 15.55 Kastélyszálló (osztrák sorozat) 16.45 Miért éppen Alaszká? (am. sor.) 17.35 Kaméleon (am. sor.) 18.30 Szerencsekerék 19.00 Tények 19.30 Szerelmek első látásra 20.00 Aier America (amerikai akciófilm) 22.00 Lőj a vadászra (amerikai akciófilm) 23.50 Y-akták (kanadai sci-fi sor.) 0.20 Playboy (am. erotikus film).

6.30 Könyvek könyve 6.55 Homokvár csak gyerekeknek! 7.35 Mohó úr és bölcs kisasszonyok 8.00 Cápali és Cápéti 8.35 Igazi szellemirtók 9.00 Huckleberry Finn (am. sor.) 10.00 Szelek szárnyán (kanadai sor.) 10.50 Almodj rózsaszint! (am. film) 12.30 Nótaszó 13.00 Hűség az Isten (vallási magazin) 13.30 Hét x hét 14.00 A TV2 és a Discovery Channel bemutatja: Ósragadozók 14.55 Szelek szárnyán (kanadai sor.) 15.40 Petrocili (am. sor.) 16.30 A Szuper csapat (am. sor.) 17.25 Születésnap 17.30 Xena (am. sor.) 18.30 Tények 18.45 Napló 19.30 Születésnap Dáridó 20.45 Közkinátra! 22.30 Gó! Gó! Gó! 23.30 Színkép 24.00 Születésnap - összefoglaló 1.00 Napló.

6.05 Candy, Candy (ism.) 6.30 Jó reggelt! 9.00 Recept Klub (ism.) 9.10 A farm, ahol élünk (amerikai sor., ism.) 10.00 100-ból egy (ism.) 10.30 Rajzfilm Klub (ism.) 11.20 Az első csók (fr. sor., ism.) 11.50 Klip Klub (ism.) 12.10 Acapulco akciósorozat (am. sor., ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Megveszem ezt a nőt! (mex. sor.) 14.20 Klip Klub 14.40 Rajzfilm Klub 15.50 Sweet Valley (am. sor.) 16.15 Az első csók (fr. sor.) 16.45 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.35 100-ból egy 18.05 Meri vagy nem meri? 18.10 Acapulco akciósorozat (am. sor.) 18.55 Meri vagy nem meri? 19.00 Híradó 19.30 Fókusz 20.00 A nagy csobbanás (am. vígjáték) 22.00 Vészhelyzet (am. sor.) 22.50 Kettős bevetés 23.40 Fókusz (ism.).

6.05 Candy, Candy (ism.) 6.30 Jó reggelt! 9.00 Recept Klub (ism.) 9.10 A farm, ahol élünk (am. sor., ism.) 10.00 100-ból egy (ism.) 10.30 Rajzfilm Klub (ism.) 11.20 Az első csók (fr. sor., ism.) 11.50 Klip Klub (ism.) 12.10 Acapulco akciósorozat (am. sor., ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Megveszem ezt a nőt! (mexikói sor.) 14.20 Klip Klub 14.40 Rajzfilm Klub 15.50 Sweet Valley (am. sor.) 16.15 Az első csók (francia filmsor.) 16.45 A farm, ahol élünk (am. filmsorozat) 17.35 100-ból egy 18.05 Meri vagy nem meri? 18.10 Acapulco akciósorozat (am. sorozat, ism.) 18.55 Meri vagy nem meri? 19.00 Híradó 19.30 Fókusz 20.00 Életveszélyben 21.00 Neve: Senki (am. sor.) 21.45 Híradó 21.55 MMM (Mi, Mennyi, Miért?) 22.55 Zsaruzsenik (német sor.) 23.45 Fókusz (ism.).

6.05 Candy, Candy (ism.) 6.30 Jó reggelt! 9.00 Recept Klub (ism.) 9.10 A farm, ahol élünk (am. sor., ism.) 10.00 100-ból egy (ism.) 10.30 Rajzfilm Klub (ism.) 11.20 Az első csók (fr. sor., ism.) 11.50 Klip Klub (ism.) 12.10 Acapulco akciósorozat (am. sor., ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Megveszem ezt a nőt! (mexikói sorozat) 14.20 Klip Klub 14.40 Rajzfilm Klub 15.50 Sweet Valley (am. sor.) 16.15 Az első csók (francia sorozat) 16.45 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.35 100-ból egy 18.05 Meri vagy nem meri? 18.10 Acapulco akciósorozat (am. sor.) 18.55 Meri vagy nem meri? 19.00 Híradó 19.30 Fókusz 20.00 Cobra 11 (német sor.) 20.55 Új Frei-dosszié 21.50 Híradó 22.00 Kész átvérés (ism.) 22.30 Dóra mozija 23.00 RTL Night Klub 23.50 Fókusz (ism.).

6.05 Candy, Candy (ism.) 6.30 Jó reggelt! 9.00 Recept Klub (ism.) 9.10 A farm, ahol élünk (am. sor., ism.) 10.00 100-ból egy (ism.) 10.30 Rajzfilm Klub (ism.) 11.20 Az első csók (fr. sor. ism.) 11.50 Klip Klub (ism.) 12.10 Acapulco akciósorozat (am. sor., ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Megveszem ezt a nőt! (mexikói sor.) 14.20 Klip Klub 14.40 Rajzfilm Klub 15.50 Sweet Valley 16.15 Az első csók (fr. sorozat) 16.45 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.35 100-ból egy 18.05 Meri vagy nem meri? 18.10 Acapulco akciósorozat (am. sor.) 18.55 Meri vagy nem meri? 19.00 Híradó 19.30 Fókusz 20.00 Könnyen vedd a halált! (amerikai akciófilm) 21.40 Híradó 21.50 Megdöbbentő világ (riporterek klubja) 22.50 Ereszd el a szakállamat! (magyar film) 0.30 Fókusz (ism.).

6.05 Candy, Candy 6.30 Jó reggelt! 9.00 Recept Klub (ism.) 9.10 A farm, ahol élünk (am. sor., ism.) 10.00 100-ból egy (ism.) 10.30 Rajzfilm Klub (ism.) 11.20 Az első csók (fr. sorozat, ism.) 11.50 Klip Klub (ism.) 12.10 Acapulco akciósorozat (am. sorozat, ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Megveszem ezt a nőt! (mexikói sor.) 14.20 Klip Klub 14.40 Rajzfilm Klub 15.50 Sweet Valley 16.15 Az első csók (fr. filmsorozat) 16.45 A farm, ahol élünk (am. film-sorozat) 17.35 100-ból egy 18.05 Meri vagy nem meri? 18.10 Acapulco akciósorozat (am. filmsorozat) 18.55 Meri vagy nem meri? 19.00 Híradó 19.30 Fókusz 19.55 Az utolsó esély (amerikai akciófilm) 21.50 Híradó 22.05 RTL Night Klub 22.35 Fekete vipera (angol sor.) 23.10 Madam Savant (am. erotikus film) 0.45 23.50 Fókusz (ism.).

6.05 A Dunánál (nemzetiségi magazin) 6.30 Bibliai kalandok (ism.) 7.00 Kölyökklub 11.05 Úrapu (amerikai sorozat) 11.20 Enid Blyton kalandfilm-sorozat (amerikai sorozat) 11.45 Egy óra múlva itt vagyok (magyar sor.) 13.00 Hírek 13.10 Antenna 13.40 Kedvenc (kisállattartók magazinja) 14.10 hu (számítógépes magazin) 14.40 Bravo TV (ifjúsági magazin) 16.30 Csőre töltve 17.30 Sliders (am. sor.) 18.20 ZenEsz 18.45 Híradó 19.10 Akták (politikai és közéleti magazin) 19.30 Kész átvérés (kandi kamera) 19.55 Nyomás utána! (olasz vígjáték) 21.50 101-es gyilkosság (amerikai thriller) 23.25 Híradó 23.35 Pusszantlak, drágám! (am. sor.) 0.05 Akták (ism.).

6.05 Antenna (ism.) 6.30 Szezá, táruj! (oktatósorozat) 7.00 Kölyökklub 11.05 Úrapu (amerikai sorozat) 11.30 Enid Blyton kalandfilm-sorozat (am. sor.) 12.00 Gyilkos sorok (amerikai sor.) 13.00 Hírek 13.10 Égi ragadozók (természetfilm) 14.05 Dóra mozija 14.35 Knight Rider (amerikai sorozat) 15.30 Zsaru vagy csirkefogó (francia vígjáték) 17.15 RTL Klub Road Show, 17.30 BUGS - A Cég hullámhosszán (am. sor.) 18.20 ZenEsz 18.45 Híradó 19.10 Akták (politikai és közéleti magazin) 19.30 Csífi! (szórakoztató műsor) 19.55 Pensacola (am. sor.) 20.45 Bűnvadászok (am. sor.) 21.35 Az erdei gyilkos (am. thriller) 23.10 Híradó 23.20 Országház (heti magazin) 23.50 Égi ragadozók (természetfilm, ism.).

11.00 TVR Info 11.05 Universul cunoașterii (R) 12.00 Serial (R). Natacha 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Dosarele istoriei 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.30 Scena 17.00 TVR Info 17.10 Serial. Hollyoaks 17.35 Serial. Stăpînul lumii 18.00 Serial. Sunset Beach 18.55 Doar o vorbă „săt-i” mai spun! 19.00 Jurnal 20.00 Serial. Justiție militară 20.50 Serial. Nimic sfînt 21.45 Jurnal de noapte 22.00 Repriza a treia 23.00 Înfinirea de la miezul nopții.

5.00 România, ora 5 fix! 7.30 Desene animate (R) 8.00 TVR Cluj-Napoca 9.00 TVR Info 9.05 TVR Iași 10.00 TVR Timișoara 11.00 TVR Info 11.05 Credo (R) 12.00 Serial (R). Natacha 13.00 Info TVR 13.10 Serial (R). Santa Barbara 14.00 Emisiune pentru persoane cu handicap 14.30 Arhive românești (R) 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.00 Desene animate 16.30 în flagramd 17.00 TVR Info 17.10 Serial. Hollyoaks 17.35 Serial. Stăpînul lumii 18.00 Serial. Sunset Beach 18.55 Doar o vorbă „săt-i” mai spun! 19.00 Jurnal 20.00 Telecinemateca. Dulce țara 22.20 Jurnalul de noapte 22.30 Avocatul poporului 23.30 Nocturnă pop.

5.00 România, ora 5 fix! 7.30 Desene animate (R) 8.00 TVR Cluj-Napoca 9.00 TVR Info 9.05 TVR Iași 10.00 TVR Timișoara 11.00 TVR Info 11.05 Sensul tranziției (R) 12.00 Serial (R). Natacha 13.00 TVR Info 13.10 Serial (R). Santa Barbara 14.00 Tradiții 14.30 Pro Patria 15.30 Tribuna partidelor parlamentare 16.00 Desene animate 16.30 Medicina pentru toți 17.00 TVR Info 17.10 Serial. Hollyoaks 17.35 Serial. Stăpînul lumii 18.00 Serial. Sunset Beach 18.55 Doar o vorbă „săt-i” mai spun! 19.00 Jurnal 20.00 România din Ucraina (II) 20.30 Fotbal: Liga Campionilor UEFA. Meciu 1 22.40 Jurnalul de noapte 22.55 Cultura în lume 23.20 Fotbal: Liga Campionilor UEFA. Meciu 2.

5.00 România, ora 5 fix! 7.30 Desene animate (R) 8.00 TVR Cluj-Napoca 9.00 TVR Info 9.05 TVR Iași 10.00 TVR Timișoara 11.00 TVR Info 11.05 Pentru dv. ..doamnă (R) 12.00 Serial (R). Natacha 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Dialog 14.30 Eclesiast '98 15.00 Convițuiri 16.00 Desene animate 16.30 Timpul Europei 17.00 TVR Info 17.10 Serial. Hollyoaks 17.35 Serial. Stăpînul lumii 18.00 Serial. Sunset Beach 18.50 Rezultatele tragerilor Super Loto 5/40 și Expres 18.55 Doar o vorbă „săt-i” mai spun! 19.00 Jurnal 20.00 Serial. Prietenul nostru comun 21.00 Informații rutiere 21.10 Cu ochi'n 4 21.50 Jurnalul de noapte 22.00 Dintre sute de catarge 23.00 Pariul Trio 23.05 Bank-Note 23.35 Magazin muzical-umoristic.

5.00 România, ora 5 fix! 7.30 Desene animate (R) 8.00 TVR Cluj-Napoca 9.00 TVR Info 9.05 TVR Iași 10.00 TVR Timișoara 11.00 TVR Info 11.05 De la lume adunate... 11.30 Convițuiri 12.00 Serial (R). Natacha 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Ecoturism 14.30 Emisiune în limba germană 16.00 Portret în oglindă 16.30 Mapamond 17.00 Desene animate 18.00 Serial. Sunset Beach 18.55 Doar o vorbă „săt-i” mai spun! 19.00 Jurnal 20.00 Film. Pasărea Spin: Anii care lipsesc 21.35 Jurnalul de noapte 21.50 O seară etno-pop ... la „Corbeanca” 22.50 Cinematografical de noapte: Norocul începtorului.

6.00 Bună dimineața, de la ... Iași! 7.30 Alfa și Omega 8.00 TVR Info 8.05 Ba da, ba nu! 9.00 Serial. Anna balerina 9.55 Film. Un tânăr yankeu la curtea regelui Arthur 11.30 Ordinea publică 12.00 A doua alfabetizare 12.30 Ecranul 13.00 Info-Magazin 13.30 Video-Magazin 15.30 Desene animate 15.55 Serial. SF. Star Trek 16.45 Serial. Echipa de intervenție 17.30 Serial. Sabrina, vrăjitoarea la 16 ani 17.55 Teleenciclopedia 18.45 Săptămîna sportivă 18.55 Doar o vorbă „săt-i” mai spun! 19.00 Jurnal 19.30 Serial. Cer întunecat 20.30 Cum vă place ... Careul cu 5 ași 21.30 TRV Info 21.35 Filmele secolului - Colectia Warner. Cei doisprezece ticăloși 0.10 Toamna la cules de vie.

6.00 Bună dimineața de la ... Cluj-Napoca! 7.30 Lumina din lumină 8.00 TVR Info 8.05 Magazin pentru copii 10.00 Viața satului 12.00 Biserica satului 12.15 Teaur folcloric 13.00 Info-Magazin 13.30 Video-Magazin 16.45 Super Gol Show 17.30 Desene animate 17.55 Serial de călătorii: Documentar National Geographic 18.50 Tragerile Loto 6/49 și Noroc 18.55 Doar o vorbă „săt-i” mai spun! 19.00 Jurnal 19.30 7 zile în România 20.00 Film. Ce-i de făcut cu Bob? 21.45 TVR Info 21.50 Pariul Trio 21.55 Serial. D-na King, agent secret 22.45 Pop-show nocturn 23.30 Fotbal mondial 1998.

Luni, 28 septembrie

Marti, 29 septembrie

Miercuri, 30 septembrie

Joi, 1 octombrie

Vineri, 2 octombrie

Sambata, 3 octombrie

Duminică, 4 octombrie

S-a împușcat... de plăcere!

În decembrie 1996, un american în vârstă de 32 de ani, Phillip Johnson s-a împușcat și a fost adus de urgență la spitalul din mica localitate Prestonburg Key (Utah). Tînărul, sîngerînd abundent, a fost operat și medicii au reușit să-i salveze viața, extrăgîndu-i totodată și glonțul din umărul stîng, unde acesta ochise. Cînd și-a revenit, Johnson le-a spus doctorilor și rudelor că a vrut să-și tragă un glonte în corp pentru a vedea „cam ce simt cei care se împușcă de-adevăratele”. După ce a stat două săptămîni și la secția de psihiatrie fiind supus unor atente analize, a fost declarat sănătos la cap și trimis acasă. Iată însă că, după aproape doi ani, luna trecută, năvășul yankeu a recidivat: el s-a împușcat, cu același pistol, de astă dată în umărul drept și, la fel ca și prima dată, a fost adus în stare gravă în sala de operație. Motivația acestui gest a fost făcută la două zile după operație, cînd Johnson a fost în stare să vorbească: „Primul glonț m-a făcut să trăiesc o infinită plăcere, așa că am simțit nevoia să încerc din nou!”

O scrisoare fără adresă a ajuns totuși la destinatar

Un plic trimis din Anglia în Canada, pe care expeditorul a uitat să scrie adresa destinatarului, i-a parvenit totuși acestuia din urmă, fără nici o problemă.

Nici o altă precizare, nici măcar numele orașului sau al țării de destinație, nu figura pe plicul primit de Christopher Berry de la mama sa. Femeia scrisese doar numele destinatarului și atît.

Soția lui Christopher Berry a avut, totuși, o explicație pentru acest fapt incredibil. Se pare că soacra ei îi trimitea fiului său cel puțin trei-patru scrisori pe săptămînă și folosea foarte multă bandă adezivă pentru a lipi plicurile. Din acest motiv, plicurile ei erau foarte ușor de recunoscut și se poate ca serviciile poștale din Marea Britanie și Canada să fi dedus pur și simplu unde trebuie trimisă scrisoarea.

Foto: BÉBÉ

Nu mai înflorește floarea-soarelui

LISTA LUI PEARSON

Cîteva din cele 100 de obiecte selecționate de revista „Focus” care ne vor schimba viața, așa cum le descrie Ian Pearson de la British Telecom. Multe dintre ele există de pe acum ca prototip în laboratoarele cercetătorilor.

1998 · Telefonul cu puls – testat deja la Olimpiada de la Nagano, el indică pulsul · Joc Lego programabil – copiii vor putea crea modele Lego inteligente, capabile să recunoască obiecte și ființe · Ochelari indestructibili · Televizor robot.

1999 · Calculatorul cu puls – acționat cu vocea, conține un telefon celular legat la Internet · Aspirator robot – va fi și el inteligent, ocolind singur obstacolele și făcînd curat peste tot · Videotelefon portabil.

2000 · Cartea infinită · Mort – pinguinul care vorbește prin Internet.

2001 · Ecrane TV de înaltă definiție care se vor aplica pe pereți · Platouri solare pentru casă · Pancreas, sînge și urechi artificiale · Creioane digitale.

2005 · Scaune hidraulice pen-

tru videojocuri virtuale · Bidoane de separat reziduurile – lăzile de gunoi și pungile vor fi înlocuite de recipiente speciale care vor separa automat deșeurile și le vor trata pe loc.

2006 · Frigider inteligent – alege și trimite la gătit alimentele; este suficient să i se indice cu voce tare.

2007 · Videoperete de 2 metri · Voce umană sintetică · Roboți domestici de mici dimensiuni · Faxul pentru obiecte, sau faxul tridimensional · Automobile cu hidrogen · Bani electronici în locul monedelor și bancnotelor de astăzi · Nave automate.

2010 · Haine inteligente – ne vor procura căldură sau răcoare după cum este timpul · Alegeri politice prin rețele.

2014 · Animale domestice-robot · Inimă artificială · Cumpără-

turile vor fi electronice · Dispozitive de închidere a ușilor care recunosc vocea.

2016 · TV tridimensională · Senzori care stimulează direct nervii omului.

2017 · Cipuri cu 10 miliarde de tranzistori.

2020 · Neurocomputer bazat pe funcționarea creierului uman · Televiziunea holografică · Ghid robot pentru nevătători · Cyber-pașaport · Automobile care se conduc singure.

2023 · Organe de simț care se pot lega la un calculator.

2025 · Oraș subteran în Japonia · Piele sintetică pentru transplanturi și haine digitale · Avioane care transportă 1000 de pasageri cu 1000 km/h.

2035 · Camere de hibernare pentru zborurile artificiale · Picioare și ochi artificiali.

SPORT

U.E.F.A. va studia un proiect de restructurare a competițiilor intercluburi

Pentru a răspunde dorințelor marilor cluburi și mai ales pentru a contracara propunerea grupului Media Partners de a crea o Superligă europeană, U.E.F.A. a decis să studieze un proiect de restructurare a competițiilor sale intercluburi. O eventuală nouă formulă de desfășurare a Cupelor Europene nu s-ar putea aplica mai devreme de sezonul 2000–2001. Secretarul general al forului continental, Gerhard Aigner, a declarat despre cluburile care ar putea adera la proiectul Media Partners „că pot urma altă cale, e problema lor dacă nu participă la competițiile noastre, cum sînt deschise tuturor, dar sper să nu se ajungă acolo”. În urma reuniunii de luni, care a durat cinci ore și a dezbătut problema reformării Cupelor Europene, Gerhard Aigner a spus că momentul este propice pentru restructurare: „Am examinat viitorul competițiilor noastre și am găsit un număr de posibilități care rămîn deschise, dar nici o decizie nu a fost luată încă”. Aigner a repetat ideea de a crea o competiție care să adune echipele din Cupa U.E.F.A. și Cupa Cupelor, iar Liga Campionilor să cuprindă 24 sau chiar 32 de cluburi. În altă ordine de idei, secretarul general al U.E.F.A. a recunoscut că problema invitațiilor wild cards rămîne foarte controversată. Unul dintre vicepreședinții U.E.F.A., francezul Jean Fomet-Fayard, a caracterizat marile cluburi astfel: „Se află în poziția unuia care, înainte de a-i da inelul logodnicei, îi spune că vrea să vadă dacă nu e alta mai frumoasă ca ea”. O decizie finală e așteptată să se ia pînă la sfîrșitul anului.

Rezultate din campionatul de fotbal al Ungariei

Divizia II (NB II)
Kiskunfélegyházi TK–Giula 2-1
Divizia III (NB III)
Bătaonia–Makói FC 2-1
Seria I. a jud. Bichiș
Micherechi–Mezőhegyes 0-0
Gyulavári–Aletea 1-1

ÎN LIMBA MATERNĂ – emisiune radiofonică în limba română

28 SEPTEMBRIE, LUNI (redactor: Ana Cioca)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Program religios ecumenic – preluat de la Radio Vocea Evangheliei din Oradea 11.30 Buletin informativ, date meteo 11.45 Repere din istoria românilor din Ungaria – serialul istoricului arădean, Eugen Glück 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

29 SEPTEMBRIE, MARȚI

– în timpul sesiunii parlamentare emisiunea nu este difuzată

30 SEPTEMBRIE, MIERCURI (redactor: Adam Bauer)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.15 Personalități în universalitate – rubrica Elenei Munteanu 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.45 Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53 Avanzpremiera „Ecranul nostru” 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

1 OCTOMBRIE, JOI (redactor: Eva Iova)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.00 Magazinul Vîrstnicilor – ediție specială cu ocazia Zilei Mondiale a Bătrînilor 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.45 Nota săptămîinii de Edda Illyés 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

2 OCTOMBRIE, VINERI (redactor: Julia Kaupert)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.15 Ce mai e nou la liceul românesc?... – relatează Edit Bordaș 11.20 Români din Voivodina – relatează Cornel Mata din Vîrșeț 11.30 Buletin de

știri, date meteo 11.40 Știri și curiozități din România – relatează Simona Pele din Timișoara 11.48 Revista presei „Foaia românească” 11.50 Avanzpremiera „Ecranul nostru” 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

3 OCTOMBRIE, SÎMBĂTĂ (redactor: Ana Cioca)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40 Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45 „Party Time” – emisiune muzicală pentru tineret 15.00 „Pe undele Europei” – emisiune euroregională realizată în studiourile din Timișoara și Seghedin 15.58 Încheiere.

4 OCTOMBRIE, DUMINICĂ (redactor: Ana Cioca)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.20 Retrospectiva săptămîinii (spicuri din interviurile, reportajele difuzate în cursul săptămîinii) 15.20 Sinteza evenimentelor săptămîinii – program informativ preluat de la Radio Budapesta 15.55 Încheiere.

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe lângă frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale. Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Avanzpremiera Ecranului Nostru

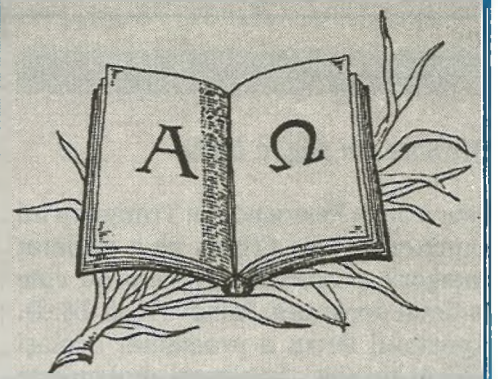
Emisiunea românească din această săptămînă se va ocupa de cele mai importante fenomene legate de viața bisericească din cadrul Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria. Vom prezenta opiniile preoților și ale credincioșilor referitoare la alegerea unui episcop titular în fruntea Episcopiei Române din Ungaria, care se înființează în anul trecut. Montajul va cuprinde secvențe din timpul unor evenimente de seamă care s-au desfășurat în ultimele săptămîni în viața Bisericii noastre. Realizator: Aurel Becan.

FM 92,1 STEREO

RADIO VOCEA EVANGHELIEI ORADEA

5.00–5.30 Actualități BBC 5.30–7.00 Bună dimineața 7.00–7.20 Știri locale 7.30–8.30 Muzică și meditații biblice 8.30–9.30 Predică 9.30–11.00 Lecturi biblice, știri, mesaje creștine și muzică 11.00–12.00 Divina armonie 12.00–13.00 Răspundem ascultătorilor 13.00–13.30 Actualități BBC 13.30–15.00 Lecturi biblice, meditații biblice, muzică 15.00–16.00 Știri, mesaje creștine, muzică 16.00–17.00 Știri, mesaje creștine, muzică 17.00–17.45 Actualități BBC 17.45–18.00 Anunțuri și reclame 18.00–18.45 Reluare: Predică 18.45–19.10 Emisiune pentru copii 19.10–19.30 Muzică 19.30–20.00 Cu brațele deschise 20.00–20.30 Actualități BBC 20.30–21.00 Cartea pe unde radio 21.00–22.00 Emisiune de viață spirituală 22.00–23.00 Predică 23.00–5.00 Nocturna R.V.E. (muzică, meditații biblice, mesaje creștine, lecturi biblice)

RADIO VOCEA EVANGHELIEI PENTRU EUROPA
SW 49 m, zilnic 18.00–18.45
MW 1395 kHz, luni, marți 21.15–21.30

EDITORIAL

Botezul simbol al mântuirii

Toate bisericile creștine practică ritul botezului. Ele fac aceasta în mare parte datorită poruncii pe care Domnul Isus le-a dat-o apostolilor și Bisericii: »duceți-vă și faceți ucenici din toate neamurile, botezându-i în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh» (Matei 28:19). Se consideră aproape în mod universal că botezul este într-un fel legat de începutul vieții creștine; el este inițierea în cadrul bisericii universale, invizibile, precum și în cea locală, vizibilă.

Trei întrebări fundamentale despre botez au iscat mari controverse printre creștini: (1) Care este semnificația botezului? Ce realizează el de fapt? (2) Cine poate fi botezat? Botezul trebuie aplicat oare doar celor care sunt în stare să exercite o credință conștientă în Isus Cristos, sau poate fi administrat și copiilor și chiar sugarilor? Dacă da, pe ce bază? (3) Care este modalitatea potrivită de a boteza? Trebuie să se facă prin scufundare sau pot fi acceptate și alte metode (turnarea apei peste candidat, stropirea lui cu apă)?

În articolul de față vom încerca să analizăm botezul ca fiind simbol al mântuirii, al schimbării lăuntrice care a fost efectuată în credincios. Actul botezului a fost poruncit de Cristos (Matei 28:19-20). De vreme ce el a fost ordonat de Cristos, el trebuie înțeles ca ordonanță. Botezul nu produce nici o schimbare spirituală în cel botezat. Noi continuăm să practicăm botezul doar pentru că Cristos a poruncit acest lucru și pentru că el servește ca formă de proclamare. Botezul îi confirmă persoanei botezate realitatea mântuirii, iar pentru celelalte persoane o afirmă.

Actul botezului nu transmite nici un beneficiu sau binecuvântare spirituală directă. Mai concret noi nu suntem regenerați prin botez, deoarece botezul presupune credința și mântuirea spre care duce credința. Prin urmare, el mărturisește că cel în cauză a fost deja regenerat. Dacă există un beneficiu, atunci acela este că botezul ne introduce în sânul bisericii locale sau ne îngăduie să luăm parte la viața bisericii locale.

În ceea ce privește candidații pentru botez, ei au experimentat deja nașterea din nou pe baza credinței, prezentând dovezi credibile în favoarea regenerării lor. Deși nu este rolul Bisericii sau al persoanei care administrează botezul să-l judece pe candidat, este obligatoriu să se stabilească cel puțin dacă cel care urmează să fie botezat înțelege semnificația ceremoniei. Lucrul acesta se poate realiza prin a-i cere candidatului să rostească o mărturie sau să răspundă la anumite întrebări. Precedentul pentru un astfel de procedeu poate fi găsit în cuvintele lui Ioan Botezătorul pe care le-a adresat fariseilor și saducheilor veniți la el pentru a fi botezați: »Pui de năpârci, cine v-a învățat să fugiți de mânia viitoare? Faceți dar roade vrednice de pocăința voastră» (Mat. 3:7-8).

Botezul despre care vorbim este botezul credincioșilor. Observați că acesta nu este neapărat botezul adulților. Este botezul celor care au întrunit condițiile în vederea mântuirii (adică pocăința și credința activă). Dovezile în favoarea acestei concepții pot fi găsite în Noul Testament. Singurii oameni menționați pe nume despre care Noul Testament spune că au fost botezați erau adulți în momentul botezării. Scriptura lămurește faptul că credința personală, conștientă în Cristos este premisa botezului. În marea trimitere, porunca de a boteza vine după porunca de a uceniciza (Matei 28:19). La sfârșitul predicii sale de Rusalii, Petru a chemat la pocăință, apoi la botez (Fapte 2:37-41). Toate aceste considerente duc la concluzia că singurii oameni care trebuie botezați sunt credincioșii aflați la vârsta responsabilității.

Botezul trebuie să servească ca mărturie publică a credinței în Isus Cristos și el este un simbol al mântuirii noastre.

Pastor Daniel Burtic

CONCURS BIBLIC

Ediție specială pentru copii

Acel om în care locuiește Cuvântul are chipul Cuvântului... se aseamănă cu Dumnezeu, este frumos el însuși și nu are nevoie să se înfrumusețeze cu alte lucruri străine. El este însăși frumusețea adevărată, căci seamănă cu Dumnezeu în totul. Cu acest gând vă invităm să studiați Cuvântul lui Dumnezeu pentru a forma în noi frumusețea divină:

1. Care a fost primul împărat împotriva căruia au luptat evreii în pustie?
2. Cine a spus »ca roua să cadă cuvântul meu«?
3. Cine a furat idolii tatălui său?
4. Cine a spus »cine se uită după vânt nu va secura«?
5. În al câtelea an era eliberat un rob evreu?
6. Cine lua umbra munților drept oameni?
7. Ce oraș este considerat târgul neamurilor?
8. Ce grupare religioasă evreiască nu credea în înviere?
9. Câți sfetnici avea împăratul Artaxerxe?
10. La ce sărbători erau obligați toți bărbații evrei să se înfățișeze înaintea Domnului?

Așteptăm răspunsurile d-voastră în scris, pe adresa: redacția **Foiaia românească**, str. **Petőfi tér. 2. sz., Gyula 5700**, cu specificarea, pentru d-l director **Mihai Cozma**. Menționăm că scrisorile d-voastră trebuie să ajungă la redacție până în data de 15 octombrie. Vă mulțumim și vă dorim mult succes.

Vă prezentăm în continuare răspunsurile corecte la întrebările concursului din ediția anterioară:

1. Eclesiastul 5:6
2. 50 de ani (Numeri 8:25)
3. Apocalipsa (7:14)
4. Eli (1 Samuel 3:13)
5. 22.000 de boi (2 Cronici 7:5)
6. Nevasta lui Iov (Iov 2:9)
7. Ierubaal (Aperese Baal) (Judecători 7:32)
8. Poporul Chenit (Numeri 24:21)
9. Ca pârâitul spinilor sub căldare (Eclesiastul 7:6)
10. Diavolului (Isaia 14:11)

ACTUALITATEA RELIGIOASĂ

● În perioada 28-30 august, Biserica Baptistă Română din Micherechi a fost vizitată de d-l **Ieremia Rusu, director general al postului de radio Vocea Evangheliei din România**. Cu această ocazie dumnealui împreună cu familia au petrecut mai mult timp în mijlocul familiilor din sat, al credincioșilor din biserică, pentru a cunoaște pulsul românesc de dincolo de granițele României. Sentimentul de mare bucurie și mulțumire l-a avut în momentul în care a descoperit în mod personal, că la Micherechi există multe familii care pot asculta zilnic mesajul Evangheliei, pe undele Radio Vocea Evangheliei care acoperă nu doar hotarele României, ci poate ajunge și la inima românilor de dincolo de granițele țării. Mesajul dumnealui pentru întreaga biserică a

fost o reală încurajare, de a trăi și de a sluji cu credință în Dumnezeu care împlinește în modul și la timpul potrivit, ceea ce promite. Provocarea pe care a făcut-o este îndemnul Scripturii: *Nu vă îngrijorați de viața voastră; ci aruncați asupra Lui (Dumnezeu) toate îngrijorările voastre.*

● La 23 august 1998, în Biserica Baptistă din Chitighaz a avut loc un **botez Nou Testamental**. În după-masa a acestei duminici o mamă împreună cu fiica sa (**Florica Honfi, Mariana Honfi**) și **Elisabeta Ciumpila** l-au mărturisit în apa botezului pe Isus Cristos ca Domn și Mântuitor personal. Întregul serviciu divin, inclusiv și botezul acestor 3 suflete a fost oficiat de către **István Csiszár**, postorul acestei comunități baptiste.

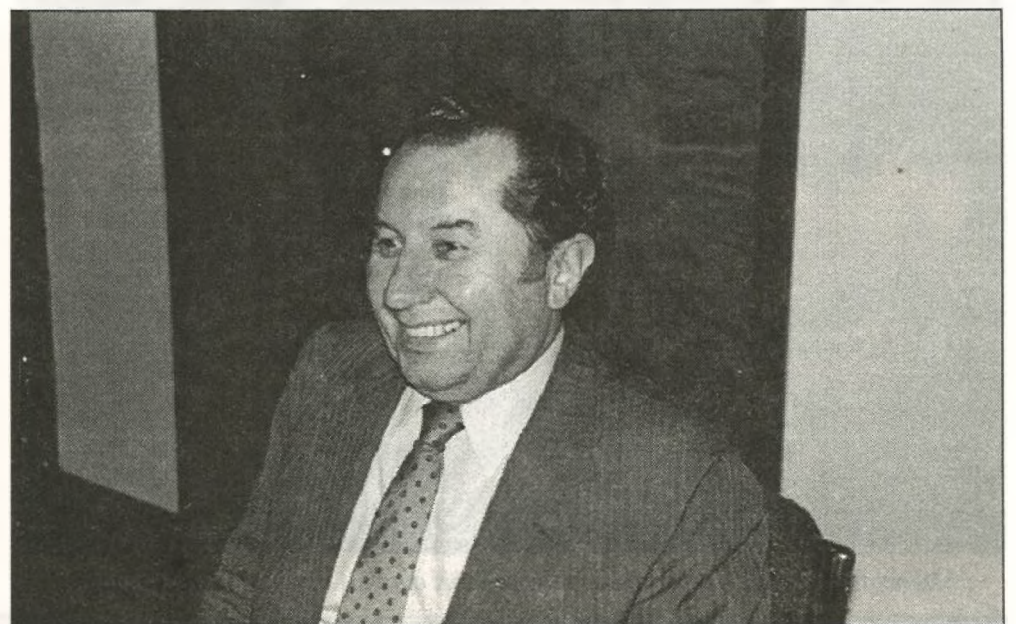
București '98 – Oameni și religii

În perioada 30 august - 1 septembrie a avut loc la București conferința internațională religioasă intitulată „*Pacea este Numele Domnului: Dumnezeu, Omul, Popoarele.*” La acest eveniment au participat: Președintele țării, o mulțime de patriarhi, cardinali, șefi de culte protestante, teologi de mare renume. Cum să interpretăm noi un asemenea eveniment? Ca să putem vedea întreaga semnificație a acestei întruniri, trebuie să mergem la rădăcina lucrurilor. Noi credem că adevăratul Dumnezeu s-a revelat omenirii mai întâi prin profeți (Vechiul Testament), și apoi ni s-a

revelat în chip suprem prin Fiul Său (Noul Testament). Putem spune și

astfel: Adevăratul Dumnezeu este Cel care a venit la noi în persoana lui

Isus Cristos. Isus Cristos este Dumnezeu întrupat. (Continuare în pag. a 2-a)

Dr. Iosif Ţon

București '98 – Oameni și religii

(Urmare din pag. a întâi)

Este a doua Persoană din Trinitatea lui Dumnezeu. Isus Cristos ne-a declarat categoric și absolut: „Nimeni nu vine la Tatăl decât prin Mine” (Ioan 14:6). Apostolul Petru a proclamat același adevăr absolut: „În nimeni altul nu este mântuire: căci nu este sub cer nici un alt. Nume dat oamenilor, în care trebuie să fie mântuiți” (Faptele Apostolilor 4:12).

Numele Domnului nu este „Pacea”, așa cum spune titlul conferinței de la București. Numele Domnului este „Eu Sunt”, și Numele acesta a fost împlinit de Domnul Isus când a proclamat: Eu sunt calea, adevărul și viața, Eu sunt pâinea vieții, Eu sunt apa vieții, Eu sunt lumina lumii, Eu sunt ușa oilor, Eu sunt Păstorul cel Bun, Eu sunt învierea și viața. Cine crede în Mine nu va muri niciodată!

Timp de aproape două mii de ani aceasta a fost credința tuturor creștinilor. În catolicism s-a schimbat ceva în mod fundamental odată cu Conciliul Vatican II, ținut la Roma, între 1962-1965. Dacă până atunci catolicii susțineau că numai catolicii pot fi mântuiți, la acest Conciliu s-a hotărât să se admită că și alți creștini, din alte confesi-

uni, pot fi mântuiți. Dar apoi s-a mers mai departe și teologii catolici nu s-au mai oprit până la universalism. Universalismul spune că toți oamenii din toate religiile, chiar și cele păgâne, și chiar și ateii, sunt copiii lui Dumnezeu. Așa se face că în 1986, Papa Ioan Paul al II-lea a invitat la Assisi pe conducătorii a douăsprezece religii mari ale lumii ca să se roage împreună pentru pacea lumii. A fost atunci un spectacol bizar: să vezi un Papă catolic alături de conducători de religii păgâne, rugându-se împreună. Cui se rugau ei? Ei au afirmat că se roagă aceluiași Dumnezeu, folosind doar nume diferite pentru el.

Această adunare a tuturor liderilor religioși ai lumii s-a repetat de atunci încoace aproape anual, totdeauna la Assisi. Pentru prima dată, această adunare (a 12-a de acest fel) are loc acum la București. Primul lucru pe care trebuie să-l arat la acest punct este că, afirmația universalistă, că toți oamenii sunt copii ai lui Dumnezeu neagă în mod deschis și fără jenă afirmația Domnului Isus Cristos, că lumea aceasta este ca o țărână în care crește și grâu și neghină: grâul sunt copiii lui Dumnezeu și neghina sunt fiii celui rău (Matei 13:38). Noi credem că Scriptura este dea-

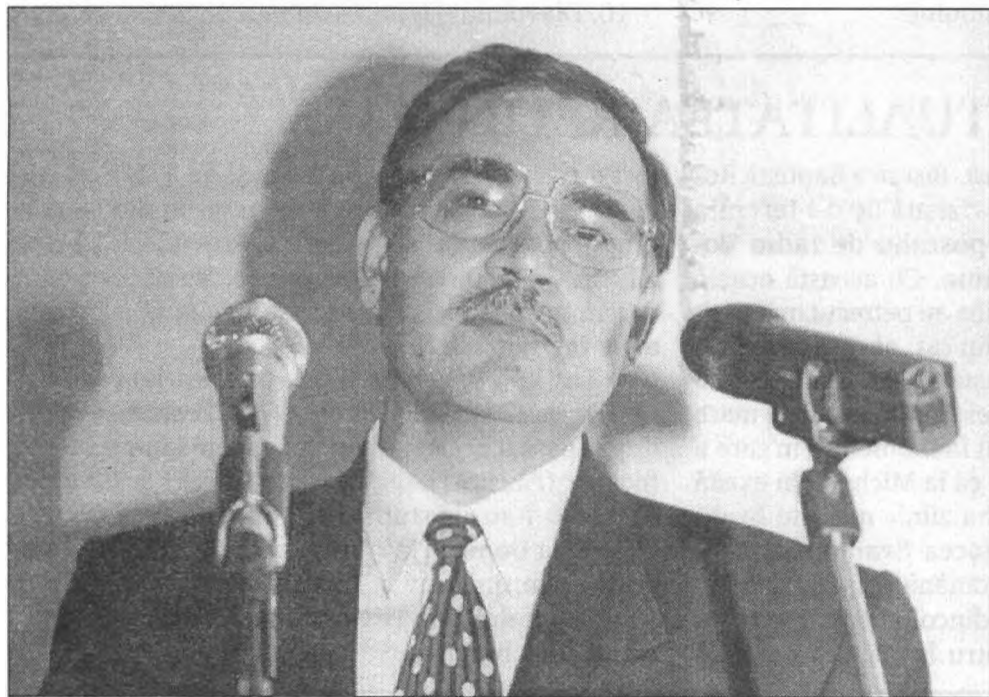
supra Bisericii și că întotdeauna Biserica trebuie să stea sub autoritatea Cuvântului lui Dumnezeu. Autoritatea primă nu este Biserica. Autoritatea primă este Revelația lui Dumnezeu consemnată în Sfânta Scriptură. În general cei care au participat la această întrunire sunt dintre aceia care cred că Biblia este o producție umană, că ea conține și erori, și că noi, fiind astăzi mai civilizați decât cei ce au scris-o, avem dreptul să o interpretăm după rațiunea noastră.

Ce facem noi în situația aceasta? În primul rând trebuie să avem o înțelegere clară a ceea ce se întâmplă: a fost o întrunire a unor oameni care nu mai stau sub autoritatea Cuvântului Revelat al lui Dumnezeu. A fost, deci, o întrunire omenească așa cum sunt multe altele: cu mult fast, cu multe declarații pompoase, cu multe promisiuni de pace universală, etc. Nici întrunirea aceasta nu a adus nimic mai mult decât altele puse la cale de oameni care au lepădat Cuvântul lui Dumnezeu. În al doilea rând, pentru că noi ne ținem strict de Cuvântul lui Dumnezeu, scris fără eroare în Sfânta Scriptură, cu siguranță că vom fi declarați oameni înguști și înapoiați. Cât privește termenul „înguști”, eu vă chem să ascultați

ce spune Fiul lui Dumnezeu: „Intrați pe poarta cea strâmtă. Căci largă este poarta, lată este calea care duce la pierzare și mulți sunt cei ce intră pe ea. Dar strâmtă este poarta, îngustă este calea care duce la viață și puțini sunt cei ce o află.” (Matei 7:13-14). Eu nu mă rușinez să mi se spună că sunt îngust, deoarece merg pe calea îngustă! Cât privește termenul „înapoiați”, îmi fac și din acesta un titlu de glorie, deoarece părinții noștri au înțeles chemarea: „Înapoi la Biblie, la Sfânta Scriptură!” Noi am lăsat toate adaosurile omenești, cuprinse în atâtea tradiții bisericesti, și ne-am înapoiat la Scriptură. Dacă ați văzut în aceste zile la București pe mulți, reprezentând multe popoare și multe milioane de oameni, să nu vă lăsați intimidați nici de mulțime. Domnul Isus a spus că puțini sunt cei ce află calea îngustă! Fiți fericiți, iubii mei, că vă aflați în „turma mică”. Auziți cuvintele lui Dumnezeu Cel venit la noi: „Nu te teme turmă mică, deoarece Tatăl vostru vă dă cu plăcere Împărăția”. (Luca 12:32). Dorindu-vă fericirea îmbelșugată care se află în El, și numai în El, vă transmite din sud-estul Californiei, un om nespus de fericit în Domnul Isus.

pastor dr. Iosif Țon

Botez Nou Testamental la Micherechi

Petrică Vidu, pastorul Bisericii Emanuel din Oradea

Grupul noilor botezați din Micherechi, împreună cu pastorul Daniel Burtic

Moment din timpul Botezului, cu concursul corului bărbătesc din Oradea

Casa de Rugăciuni a fost arhiplină și de data aceasta